

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

KU LEUVEN

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

De regels i.v.m. de nietigheid van besluiten van het bestuur onder het WVV: eindelijk rechtszekerheid?

Jan Hawrijk

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Veerle COLAERT

De transnationale Universiteit Limburg is een uniek samenwerkingsverband van twee universiteiten in twee landen: de Universiteit Hasselt en Maastricht University.

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be

Universiteit Hasselt

Campus Hasselt:

Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt

Campus Diepenbeek:

Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2024
2025

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

De regels i.v.m. de nietigheid van besluiten van het bestuur onder het WVV: eindelijk rechtszekerheid?

Jan Hawrijk

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Veerle COLAERT

Maastricht University

Faculteit Rechten

Master in de rechten

Masterscriptie 2024-2025

De regels i.v.m. de nietigheid van besluiten van het bestuur onder het WVV: eindelijk rechtszekerheid?

Jan Hawrijk

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten.

PROMOTOR:

Prof. dr. Veerle COLAERT

BEGELEIDER:

Mr. Maarten RAES

Samenvatting

Deze thesis onderzoekt hoe het WVV, dat in werking getreden is in 2019, omgegaan is met de nietigheidsregeling van bestuursbesluiten. Het doel van deze thesis onderzoekt of de nieuwe nietigheidsregeling de rechtszekerheid omtrent besluiten van de Raad van Bestuur heeft bevorderd en hoe deze regeling zich heeft laten beïnvloeden door de nietigheidsregeling van besluiten van de Algemene Vergadering. De thesis gaat volgende hoofdvraag beantwoorden: *“Hoe beïnvloedt het nieuwe WVV de rechtszekerheid met betrekking tot de nietigheid van bestuursbesluiten, en welke invloed heeft de regelgeving omtrent de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering uitgeoefend op de nieuwe wetgeving?”*

Bestuursbesluiten vormen een cruciaal onderdeel van de werking van vennootschappen, maar tot de invoering van het WVV bestond er geen duidelijke werking omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten. De onderzoeksvraag en deelvragen worden afgebakend. Andere thema's zoals de bestuurders in het algemeen en bestuursaansprakelijkheid, worden bewust buiten beschouwing gelaten.

In het tweede hoofdstuk wordt onderzocht hoe de rechtsleer en rechtspraak omgingen met de nietigheid van bestuursbesluiten. Hierbij speelde het gemeen burgerlijk recht en de analogie met de Algemene Vergadering een grote rol. Er zal geanalyseerd worden welke personen en op welke gronden er een vordering tot nietigverklaring kon worden ingediend, samen met de juridische gevolgen ervan. Uit dit hoofdstuk kon geconcludeerd worden dat de niet-bestaande regeling voor veel fragmentatie en onduidelijkheid in de regeling zorgde, waardoor codificatie nodig was.

In het derde hoofdstuk wordt de regeling van het WVV besproken, waarbij de codificatie in de wet een feit was. De analyse van de parlementaire voorbereiding van het WVV laat duidelijk zien dat er bewust parallellen getrokken zijn met de al bestaande regeling van de Algemene Vergadering. Hierdoor heeft de Algemene Vergadering een grote invloed gehad op deze regelgeving. Verder wordt de nietigverklaring van besluiten systematisch besproken en wordt er nagegaan hoe de rechtsleer en rechtspraak deze nieuwe bepalingen interpreteren.

In het vierde hoofdstuk wordt er een duidelijke vergelijking gemaakt tussen het oude en het nieuwe recht en wordt er gekeken of de nieuwe regelgeving effectief meer rechtszekerheid gebracht heeft. Ondanks een nieuwe regelgeving, zijn er nog steeds knelpunten aanwezig. De verhouding met derden, een buitengerechtelijke nietigverklaring en de omschrijving van een ernstige schending zorgen nog steeds voor discussie. Deze knelpunten roepen interpretatievragen op, ondanks de codificatie.

Om te concluderen kan er uit dit onderzoek afgeleid worden dat het WVV een duidelijke stap voorwaarts gemaakt heeft op het vlak van rechtszekerheid. Er is een expliciete regeling voor de nietigheid van bestuursbesluiten, wat een einde gemaakt heeft aan de onzekerheid onder het oude regime. De analogie met de Algemene Vergadering wordt hierdoor wettelijk ondersteund. Ondanks de toegenomen rechtszekerheid, blijven er nog steeds interpretatieproblemen die leiden tot rechtsonzekerheid. Een verdere verfijning van deze regeling in de rechtspraak en rechtsleer zal nodig zijn om deze leemtes op te vullen.

Dankwoord

Deze thesis markeert het einde van mijn universitaire carrière en is de start van mijn levenslange reis doorheen de juridische wereld. Dit bijzondere hoofdstuk van mijn leven en het tot stand brengen deze interessante masterproef was niet mogelijk geweest zonder de steun, begeleiding en inspiratie van velen.

Allereerst zou ik mijn promotor, Prof. Dr. Veerle Colaert en mijn begeleider, mr. Maarten Raes willen bedanken voor de samenwerking. Zij boden constructieve feedback, andere inzichten en veel geduld gedurende het hele proces. Jullie expertise en hulp hebben mee bijgedragen aan deze thesis.

Verder zou ik graag mijn ouders en mijn vriendin willen bedanken voor hun steun tijdens het schrijven van deze thesis. Alle stressmomenten heb ik overleefd dankzij hun motiverende woorden. Ze leerden me door te zetten, ook als het wat moeilijker ging. Zij vormen mijn sterkste steunpilaar in leven. Tot slot zou ik graag mijn grootvader willen bedanken die deze wereld aan het begin van dit jaar verlaten heeft. Ik heb zijn grote droom (een studie in de rechten) waargemaakt en zou zonder onze vele diepgaande gesprekken hierover deze weg niet afgelegd hebben.

Tot slot bedank ik iedereen die, op welke manier dan ook, heeft bijgedragen aan de thesis die voor u ligt.

Dank u wel, uit de grond van mijn hart.

Jan Hawrijk

15 mei 2025

Inhoudstabel

Hoofdstuk 1: Inleiding	1
Afdeling 1 Onderzoekscontext	1
1.1 Onderwerp van het onderzoek	1
1.2 Probleemstelling	2
1.3 Beperkingen	2
Afdeling 2 Onderzoeksvragen	4
Afdeling 3 Onderzoeksmethode	5
3.1 Methodologie	5
3.2 Opbouw van het onderzoek	6
Hoofdstuk 2: Op welke manier konden bestuursbesluiten nietig verklaard worden onder het oude vennootschapsrecht?	8
Afdeling 1 Situering	8
1.1 Algemeen	8
1.2 Analogie tussen de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering	9
Afdeling 2 Wat is een bestuursbesluit?	12
2.1 Algemeen	12
2.2 Verzelfstandiging van een bestuursbesluit	13
2.3 Vertegenwoordiging	14
Afdeling 3 Procedurele aspecten	16
3.1 Nietigheidsgronden	16
3.2 Wie kan de vordering instellen?	20
3.3 Tegen wie wordt de vordering ingesteld?	23
3.4 Termijn	24
3.5 Gevolgen van de nietigheid	26
Afdeling 4 Tussenconclusie	28
Hoofdstuk 3: Op welke manier kunnen bestuursbesluiten en besluiten van de Algemene Vergadering nietig verklaard worden onder het huidige vennootschapsrecht?	30

Afdeling 1 De overgang naar het nieuwe vennootschapsrecht	30
1.1 Algemene beweegredenen voor het nieuwe WVV	30
1.2 Invoering van de regeling van nietigheid van bestuursbesluiten	31
Afdeling 2 Wat is een bestuursbesluit?	31
2.1 Algemeen	31
2.2 Verzelfstandiging van een bestuursbesluit	32
2.3 Handelingen die geen rechtsgevolgen beogen	32
Afdeling 3 Procedurele aspecten	32
3.1 Nietigheidsgronden	32
3.2 Wie kan de vordering tot nietigheid instellen?	40
3.3 Tegen wie moet de vordering tot nietigheid ingesteld worden?	42
3.4 Termijn	42
3.5 De gevolgen van de nietigheid	44
Afdeling 4 Tussenconclusie	46
Hoofdstuk 4: Welke knelpunten omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten waren aanwezig in het oude recht en zijn deze opgelost door het WVV?	49
Afdeling 1 Knelpunten in het oude recht	49
1.1 Derden	49
1.2 Verjaringstermijn	51
Afdeling 2 Oplossingen in het nieuwe recht	52
2.1 Derden	52
2.2: Verjaringstermijn	53
Afdeling 3 Nieuwe discussiepunten in het WVV en mogelijke oplossingen	54
3.1 Nietigheidsvordering door derden wegens inhoudelijke onregelmatigheid	54
3.2 Interpretatieproblemen	56
3.3 Buitengerechtelijke nietigverklaring?	56
Afdeling 4 Tussenconclusie	58
Algemene conclusie	60
Afdeling 1 Het oude recht: fragmentarisch en onduidelijk	60

Afdeling 2 Een codificatie en een versterkte rechtszekerheid.	61
Afdeling 3 Toegenomen rechtszekerheid, maar niet zonder kanttekeningen.....	62
Afdeling 4 Toekomstig onderzoek.....	63
Afdeling 5 Algemeen besluit en verder onderzoek.....	63
Bibliografie	65

Hoofdstuk 1: Inleiding

Afdeling 1 Onderzoekscontext

1.1 Onderwerp van het onderzoek

01. Met de invoering van het nieuwe Wetboek Verenigingen en Vennootschappen (WVV) in 2019 kwam er een belangrijke modernisering in het Belgisch Vennootschapsrecht.¹ Eén van de opvallendste vernieuwingen was de invoering van een expliciete wettelijke regeling omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten binnen een vennootschap. In het oude recht ging er meer aandacht naar de regelgeving van de Algemene Vergadering, waardoor de besluitvorming van de Raad van Bestuur eerder ongereguleerd bleef. Dit zorgde voor enige rechtsonzekerheid als bestuursbesluiten in strijd waren met de belangen van de vennootschap, de statuten of de wet zelf. In het WVV is er na 2019 een duidelijk wettelijk kader voor zowel de Algemene Vergadering als de Raad van Bestuur ingevoerd die de gronden en gevolgen van nietigheid regelt. Voor 2019 bestonden al juridische vragen over de analogie tussen de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering. Ook na de modernisering van het vennootschapsrecht bleven deze vragen relevant.

02. Zowel de Algemene Vergadering als de Raad van Bestuur vormen een belangrijk onderdeel van de vennootschap in zijn geheel. De bevoegdheden van de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering zijn verschillend, maar toch zijn beide organen verbonden met elkaar. De Algemene Vergadering heeft voornamelijk een controlerende functie, waarbij het WVV bepaalt wat hun bevoegdheden inhouden.² Zij wordt gezien als het beslissingsorgaan van de aandeelhouders. Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat de Algemene Vergadering de leden van de Raad van Bestuur kiest en hun bevoegdheden delegeert. De Raad van Bestuur wordt benoemd door de Algemene Vergadering en is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het voorwerp van de vennootschap, behoudens die waarvoor de wet de Algemene Vergadering bevoegd verklaard heeft.³ De Raad van Bestuur wordt beschouwd als het orgaan dat bevoegd is voor het dagelijkse en operationele beleid van de vennootschap. Onder het oude vennootschapsrecht bestond er een grote lacune in de wettelijke regeling omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten. Hierdoor kwam de vraag of, en in welke mate, de regels die golden voor de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering naar analogie konden toegepast worden op besluiten van de Raad van Bestuur.

03. Zoals verankerd in de wetgeving, zijn beide organen essentieel, doch verschillend in hun aard en bevoegdheden in de vennootschap. Tegen deze achtergrond is een vergelijkend onderzoek aangewezen, waarbij de focus zal liggen op de oudere wetgeving. Een dergelijke analyse laat toe om te beoordelen in welke mate de wetgever de bedoeling had voor een analogische toepassing of om een nieuw wettelijk kader te ontwikkelen dat specifiek op de Raad van Bestuur toegespitst is.

¹ Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *BS* 4 april 2019

² Art. 7:124 WVV

³ Art. 7:93, §1, lid 1 WVV

1.2 Probleemstelling

04. De kern van de problematiek schuilt in de spanning tussen de nagestreefde rechtszekerheid die de nieuwe wetgeving wil voorzien en de werking van beide organen binnen de vennootschap. Bij gebrek aan specifieke wettelijke regeling, werd de regeling van de Algemene Vergadering toegepast zonder stil te staan bij de werking van beide organen. Aangezien het huidige regelgevend kader nog relatief recent is, zal er in de komende jaren nog een verdere ontwikkeling plaatsvinden. Het is dan ook van belang om te weten in welke mate de regelgeving van de Raad van Bestuur is geïnspireerd op die van de Algemene Vergadering. Een dergelijk onderzoek verschaft inzicht in de vraag of de wetgever al dan niet een onafhankelijk, wettelijk en werkbaar systeem heeft opgesteld. Een gebrek aan duidelijkheid op dit vlak kan aanleiding geven tot interpretatiegeschillen.

05. Wat in eerste instantie opvalt, is dat er voor de invoering van het WVV⁴ een wettelijke lacune bestond. De regels van nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering werden wel gecodificeerd, terwijl dit kader duidelijk ontbrak bij de bestuursbesluiten. Met de invoering van het nieuwe WVV is er een oplossing geformuleerd voor dit (wettelijk) probleem. In het huidige recht zijn er wel degelijk regels omtrent de nietigheid van besluiten van de Raad van Bestuur, waardoor er al grote onduidelijkheid is weggenomen. Op het eerste gezicht vertonen beide kaders gelijkenissen, wat verder onderzoek interessant maakt. Zoals eerder uiteengezet, hebben beide organen een verschillend doel binnen de vennootschap. Dit roept de vraag op of de wetgever bewust analogie heeft toegepast bij het opstellen van hetzelfde wettelijk kader voor de Raad van Bestuur.

1.3 Beperkingen

06. Het doel van dit onderzoek is om een zo volledig en duidelijk mogelijk beeld te vormen over de nietigheidsregeling van de Raad van Bestuur en de invloed die de Algemene Vergadering hierop gehad heeft. Het verdere onderzoek zal echter ook binnen enkele beperkingen gevoerd worden.

De eerste beperking heeft invloed op de vennootschapsvormen. Er zal voornamelijk gefocust worden op de Besloten vennootschap (bv) en de Naamloze vennootschap (nv). Dit zijn de vennootschapsvormen die in België het meest prominent worden gebruikt en hierdoor het meest representatief zijn om dit kader te onderzoeken.

Een tweede beperking ligt in de focus op de juridische geldigheid van besluiten en hun nietigheid, zonder dat de wettelijke focus gaat veranderen naar bestuurdersaansprakelijkheid of belangenconflicten.

Een derde beperking houdt in dat de geografische focus enkel op België zal gericht worden, aangezien dit onderzoek tot doel heeft om de bedoelingen van de Belgische wetgever bloot te leggen en dit niet te vergelijken met andere rechtssystemen.

⁴ Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *BS* 4 april 2019

Een laatste beperking gaat over de opschorting. Zowel de Algemene Vergadering als de Raad van Bestuur nemen beslissingen die verregaande gevolgen kunnen hebben voor zowel de vennootschap als de aandeelhouders. Daarom is besluitvorming van beide organen binnen de vennootschap een cruciaal element voor de werking ervan. Deze besluitvorming gebeurt steeds binnen de statutaire en wettelijke reglementeringen. Als één van deze reglementeringen geschonden wordt, dan kunnen deze besluiten in de eerste plaats nietig verklaard worden, maar deze beslissingen kunnen ook opgeschort worden. Omdat de focus van deze thesis op de nietigheid ligt, zal de opschorting niet besproken worden.

Afdeling 2 Onderzoeksvragen

07. De centrale onderzoeksvraag die wordt behandeld in deze thesis, luidt als volgt: *“Hoe beïnvloedt het nieuwe WVV de rechtszekerheid met betrekking tot de nietigheid van bestuursbesluiten, en welke invloed heeft de regelgeving omtrent de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering uitgeoefend op de nieuwe wetgeving?”*

Deze onderzoeksvraag bestaat uit verschillende dimensies met betrekking tot de besluiten van beide organen. Allereerst zal er gekeken worden naar hoe het oude recht het gebrek aan wetgeving voor bestuursbesluiten heeft opgevuld. Verder wordt ook onderzocht hoe de Algemene Vergadering heeft bijgedragen aan deze nieuwe regelgeving. Hierbij zal er een bespreking in het oude recht onderzocht worden en wordt er dieper ingegaan op de analogie en op de overgang naar het nieuwe vennootschapsrecht. Als laatste zal er gekeken worden hoe deze wetgeving het nieuwe recht omtrent nietigheid van bestuursbesluiten heeft gevormd.

Verder zal er met het gebruik van volgende subonderzoeksvragen getracht worden een antwoord te vinden op de centrale onderzoeksvraag:

- Op welke manier konden besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het oude vennootschapsrecht? (Definiërende onderzoeksvraag)
- Op welke manier kunnen besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het huidige vennootschapsrecht en welke invloed heeft de Algemene Vergadering hierop gehad? (Beschrijvende onderzoeksvraag)
- Welke knelpunten omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten waren aanwezig in het oude recht en zijn deze opgelost in het WVV? Definiërende onderzoeksvraag)

Afdeling 3 Onderzoeksmethode

3.1 Methodologie

08. In deze thesis zal er een monodisciplinair rechtswetenschappelijk onderzoek gevoerd worden.⁵ Er zullen verschillende juridische bronnen bestudeerd en systematisch verwerkt worden om in eerste instantie een algemeen beeld te krijgen van de regels omtrent nietigheden van bestuursbesluiten in relatie met de besluiten van de Algemene Vergadering. Deze bronnen worden geraadpleegd via juridische databases en rechtsleer in de rechtsbibliotheek. Daarnaast zal er een algemeen beeld gevormd worden met behulp van de beschrijvende en definiërende subonderzoeksvragen om een antwoord te vormen op de centrale onderzoeksvraag.

09. De eerste onderzoeksvraag heeft een definiërend karakter, in samenhang met een jurisprudentiële interpretatie en een interpretatie van de rechtsleer.⁶ Aangezien de nietigheid van besluiten van de Raad van Bestuur geen wettelijke regeling had in het oude vennootschapsrecht, zal er een algemeen kader ontwikkeld worden voor de nietigheid van bestuursbesluiten in het oude vennootschapsrecht. Het algemeen kader is gebaseerd op de rechtspraak en rechtsleer, waardoor er verschillende juridische bronnen zullen besproken worden om een eenvormig kader te creëren omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten. Hierbij wordt het duidelijk hoe de nietigheid uitvoering kreeg in het oude recht bij afwezigheid van een wettelijke basis.

10. De tweede onderzoeksvraag heeft een beschrijvend karakter. Hierin zal het wettelijk kader van de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering besproken worden. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van de interpretatie van de wetgeving, in relatie met de rechtsleer.⁷ Omdat er in het oude recht veel discussie was over de analogische toepassing van de regels van de Algemene Vergadering op de Raad van Bestuur, zal er besproken worden of deze analogie wel degelijk aanwezig was en hoe de wetgever al dan niet rekening heeft gehouden hiermee in het WVV. Verder zal er hier aandacht gegeven worden aan de memorie van toelichting van de Kamer van Volksvertegenwoordigers⁸ om te kijken welke gedachtegang er plaatsvond voor de verandering van de wetgever vooraleer er zal gekeken worden naar de huidige regeling omtrent bestuursbesluiten.

11. In het derde deel van deze scriptie zal er een bespreking volgen van het huidig wettelijk kader van de nietigheid van bestuursbesluiten. Ook hier zal er gefocust worden op zowel de rechtsleer als de wetgeving die voorhanden is om het huidige kader te beschrijven. Door zowel het oude als het nieuwe recht van de Raad van Bestuur te bespreken, zullen er verschillen tussen beide kaders naar boven komen die een antwoord zullen vormen op de centrale onderzoeksvraag.

⁵ KESTEMONT. L., SCHOUKENS, P., HENDRICKX, K. en TERRY, E., *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Acco, 2017, 42

⁶ KESTEMONT. L., SCHOUKENS, P., HENDRICKX, K. en TERRY, E., *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Acco, 2017, 48

⁷ KESTEMONT. L., SCHOUKENS, P., HENDRICKX, K. en TERRY, E., *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Acco, 2017, 48

⁸ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001

12. Het vierde deel is gebaseerd op een vergelijkende onderzoeksvraag en hierbij worden de nietigheid van besluiten van deze organen onder de loep genomen om gemeenschappelijke of verschillende elementen uit te lichten en te beschrijven. De belangrijkste reden die voorhanden is, is de rechtszekerheid. Na het gebrek aan wettelijke regels in het oude vennootschapsrecht is het van groot belang dat de nieuwe regelgeving voor rechtszekerheid zorgt. De bestuurders van een vennootschap moeten beroep kunnen doen op heldere en duidelijkere regels zonder dat er veel twijfel ontstaat over de acties die bestuurders eventueel kunnen nemen en de mogelijke sancties die kunnen volgen. Hierbij zal ook rekening gehouden worden met de verdeeldheid in de rechtsleer of het gemeen recht of de analogie met de Algemene Vergadering van toepassing is.

13. Met dit onderzoek wordt er een dubbel doel in gedachten gehouden. In eerste instantie wordt dit onderzocht om de rechtszekerheid te bevorderen. De Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur zijn cruciale organen in een vennootschap, ondanks dat hun bevoegdheden duidelijk verschillend zijn. Hierdoor ontstonden er in de praktijksituaties waarbij er een analogische interpretatie tussen beide organen werd toegepast. Door het onderzoek naar deze mogelijke analogie, zal er getracht worden een duidelijk verschil te vinden in een nu nog grijs gebied. Er zijn verder al vergelijkingen gebeurd tussen oude en nieuwe wetgeving, maar er is geen specifiek onderzoek gebeurd in de relatie tussen de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur met betrekking tot de nietigheid van hun besluiten. Verder is het opportuun om dit te onderzoeken, omdat het belangrijk is dat de Raad van Bestuur efficiënt en rechtszeker kan functioneren. Een duidelijke regelgeving omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten kan de rechtszekerheid enkel bevorderen en juridische risico's of bestuursfouten tegen te gaan.

3.2 Opbouw van het onderzoek

14. Het tweede hoofdstuk van dit onderzoek zal starten met een beschrijving van de nietigheidsregeling van de Raad van Bestuur. Aangezien deze nietigheidsregeling niet bestond voor 2019, is het belangrijk om via de rechtspraak en rechtsleer te bepalen welke regels van toepassing waren en in welke gevallen hierop beroep werd gedaan. Verder wordt er ook gekeken naar de analogie van de regeling van de Algemene Vergadering en hoe het gemeen recht werking had in het oude vennootschapsrecht. Aan het einde van dit hoofdstuk zal er een eerste tussenconclusie geformuleerd worden met betrekking tot de wijze waarop er beroep werd gedaan op de nietigheid van bestuursbesluiten voor 2019.

15. Daaropvolgend zal in het derde hoofdstuk de nietigheidsregeling in het huidige vennootschapsrecht besproken worden. Hierbij wordt er gekeken naar hoe de nieuwe regels zijn uitwerking krijgen in het vennootschapsrecht, welke evoluties er plaatsgevonden hebben en welke gedachtegang de wetgever gebruikt heeft voor de invoering van de regeling omtrent nietigheid. Verder wordt hier ook specifiek gekeken naar de Memorie van Toelichting bij het WVV om te bepalen op welke manier de wetgever de nieuwe wetgeving heeft opgesteld. Verder wordt ook gekeken naar de invloed die de wetgeving van de Algemene Vergadering heeft uitgeoefend op de huidige wetgeving.

16. In het vierde hoofdstuk zal er gekeken worden naar de knelpunten die bestonden in het oude recht. Deze knelpunten worden verder uitgediept en zal er ook gekeken worden hoe deze al dan niet zijn opgelost in het nieuwe recht. Verder zal er een eigen analyse gevormd worden van discussiepunten in het huidige recht en hoe deze kunnen opgelost worden om de rechtszekerheid te waarborgen.

17. In het laatste hoofdstuk zal er een algemene conclusie volgen en zal er een duidelijk antwoord geformuleerd worden op de centrale onderzoeksvraag. Eerst zal er op elke subonderzoeksvraag beantwoord worden, wat als basis dient om een antwoord te formuleren op de centrale onderzoeksvraag. Daarnaast worden er ook mogelijke pistes voor verdere onderzoeken binnen dit thema aangehaald.

Hoofdstuk 2: Op welke manier konden bestuursbesluiten nietig verklaard worden onder het oude vennootschapsrecht?

18. In dit hoofdstuk zal er in eerste instantie een analyse plaatsvinden hoe er in het oude vennootschapsrecht de nietigheid van bestuursbesluiten geregeld werd. De rechtspraak en rechtsleer hadden deze leer uitgewerkt wegens het gebrek aan wetgeving. Hierbij zal er ingegaan worden op welke besluiten onder de nietigheid vallen, op welke manier de nietigheid kan ingeroepen worden en wie de mogelijkheid heeft om deze vordering in te stellen. Dit hoofdstuk wordt beëindigd met een eerste tussenconclusie waarin er een samenvatting wordt gegeven van de nietigheidsvordering in het oude vennootschapsrecht.

Afdeling 1 Situering

1.1 Algemeen

19. In het Wetboek van Vennootschappen die van toepassing was voor 2019 bestonden er geen bepalingen die de nietigheid van bestuursbesluiten in de algemene zin regelden.⁹ Het was duidelijk dat er geen uitdrukkelijke grondslagen aanwezig waren om bestuursbesluiten nietig te laten verklaren. De rechter van de toenmalige Rechtbank van Koophandel had wel de bevoegdheid om zich uit te spreken over de nietigheid van bestuursbesluiten. Hij kon deze besluiten opschorten als er aan de regels van kort geding werden voldaan. Verder kon de rechter de nietigheid uitspreken als er een schending van een regel van de beraadslagende vergadering was, of als er een gebrek aan statutaire bepalingen aanwezig was.¹⁰ Daarnaast aanvaardde de rechtsleer dat een bestuurder, belanghebbende derde of aandeelhouder ook het recht had om de nietigverklaring van besluiten van de bestuursorganen in te roepen.¹¹

Wegens het gebrek aan wetgeving, had de rechtsleer en rechtspraak zelf een standpunt ingenomen over de nietigheid van bestuursbesluiten. Hierbij was er een consensus ontstaan dat besluiten als rechtshandelingen wel nietig konden verklaard worden. Dit werd gebaseerd op de algemene nietigheidsgronden van rechtshandelingen, gelet op de gemeenrechtelijke leerstukken van de wilsgebreken.¹² Dit had tot gevolg dat besluiten ook nietig verklaard konden worden wegens een schending van een regel van dwingend recht of openbare orde enerzijds, maar ook wegens een schending van statuten anderzijds.

⁹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 23

¹⁰ BRAECKMANS, H., 'Wetboek van vennootschappen en conflicten in vennootschappen: de vlag dekt niet de lading' in BRAECKMANS, H (eds.) *10 jaar Wetboek Vennootschappen in werking*, Kluwer, 2011, 445

¹¹ BRAECKMANS, H., 'Wetboek van vennootschappen en conflicten in vennootschappen: de vlag dekt niet de lading' in BRAECKMANS, H (eds.) *10 jaar Wetboek Vennootschappen in werking*, Kluwer, 2011, 445

¹² POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 4

1.2 Analogie tussen de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering

20. Zoals hierboven besproken, betekende het gebrek aan nietigheidsregels voor bestuursbesluiten allerminst dat bestuursbesluiten niet nietig konden verklaard worden. Buiten de regeling van belangenconflicten, was er geen codificatie voor de regels van bestuursbesluiten.

De algemene rechtsleer had aanvaard dat bestuursbesluiten dezelfde nietigheidsgronden volgen als degene voor besluiten van de Algemene Vergadering.¹³ Deze benadering werd door de rechtsleer wel bekritiseerd, waarbij de voorkeur naar een 'inspiratie' van de regels voorop getrokken werd in plaats van een analogische toepassing.¹⁴ Deze voorzichtigheid werd doorheen de rechtsleer ook vaak bekeken.¹⁵ Hierdoor werd er met voorzichtigheid omgegaan met de volledige analogische toepassing van de regels van de Algemene Vergadering.¹⁶ Daardoor was er wel een belangrijke nuance dat het gemeen recht van voor de coördinatiewet van 1993 het uitgangspunt bleef omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten. Deze redenering werd ook gevolgd door HOUBEN en SNYERS.¹⁷ Er kon wel degelijk analogie gebruikt worden, maar er moest rekening gehouden worden met het verschil tussen de gebonden bevoegdheid van bestuurders en het gemengd functioneel stemrecht van de aandeelhouders.¹⁸

Zelfs voor de invoering van de wet van 29 juni 1993 werd aanvaard dat nietigheden van bestuursbesluiten wel mogelijk waren zonder wettelijke basis. Dit was zo in een arrest van het Hof van Beroep in Brussel op 1 maart 1988.¹⁹ Dit arrest speelde zich af tussen de partijen genaamd de O.P.A. en de Generale Maatschappij. Hierin schetste het Hof een algemene theorie van nietigheden die formele gebreken aan de besluiten van een orgaan konden bestraffen. Deze uitspraak werd hier toegepast op de Raad van Bestuur.²⁰ Dit arrest zorgde voor veel kritiek bij juridische auteurs, wat leidde tot argumentering van de wetgever voor de wet van 1993.

21. Sinds dit arrest waren er veel evoluties, waarbij de eerste officiële evolutie vermeld werd in de voorbereidende werken van de Wet van 29 juni 1993²¹:

"Alvorens met de commentaar op artikel 190bis te beginnen, kan erop gewezen worden dat de invoeging, in de gecoördineerde wetten, van een bepaling waarbij onder zekere voorwaarden uitdrukkelijk wordt voorzien in de mogelijkheid om de besluiten van de algemene vergadering

¹³ GEENS, K., WYCKAERT, M. en CLOTTENS, C., *Verenigingen en vennootschappen*, Wolters Kluwer, 2011, 598; GEENS, K., DENEFF, M., TAS, R., HELLEMANS, F. en VANANROYE, J., 'Vennootschappen 1992-1998', *TPR* 2000, 268

¹⁴ GOL, D en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LECOCQ, P, D'HUART, V. (eds) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102), 121

¹⁵ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 193

¹⁶ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 194

¹⁷ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, (211) 229

¹⁸ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 195

¹⁹ HvB Brussel 1 maart 1988

²⁰ CULOT, H. en DE PIERPONT, G., 'La nullité en droit des sociétés' in VANVREKOM, S., STIJNS, S., BERNARD, N. (eds.) *les nullités en droit privé*, Anthemis, 2017, (163) 185

²¹ Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* Kamer 1989-1990, nr. 1214/1

nietig te verklaren, geen afbreuk doet aan de mogelijkheid die de rechtspraak heeft aangewend om de besluiten van andere vennootschapsorganen nietig te verklaren, inzonderheid die van de raad van bestuur, indien zij bijvoorbeeld aangetast zijn door overschrijding of misbruik van bevoegdheid.”

Hieruit kan afgeleid worden dat ondanks er geen wettelijke regeling voor de Raad van Bestuur was, dit geen afbreuk deed aan de nietigverklaring van bestuursbesluiten. Ook al vermeldde deze voorbereidende werken deze bevestiging niet, zou er geen reden bestaan om een verschillende regeling te gebruiken voor de Raad van Bestuur en voor de Algemene Vergadering als het ging over nietigheid van besluiten. Hieruit kon impliciet worden onthouden dat de analogie werd verwacht door de wetgever, maar deze analogie werd niet zomaar toegepast.

22. De volledige analogische toepassing tussen de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering kon niet gesteund worden op één paragraaf in de voorbereidende werken van 1993. Volgens DE DIER was het verleidelijk om deze analogie toe te passen. Zowel voor de Raad van Bestuur als de Algemene Vergadering maken besluiten van de vennootschap uit.²² Het verschil tussen beide besluiten was niet groot genoeg om een verschillende regeling te hebben, wat de analogie makkelijker maakte. Verder had de rechtspraak een regeling uitgewerkt die grotendeels gelijkliep met de Algemene Vergadering, waardoor de rechtsleer sneller aanvaarde om de analogie toe te passen.²³

Deze redenering werd verder veel in de rechtspraak gebruikt. Een eerste opvallende zaak was de Continental²⁴ zaak in 2003, waar het Hof de nietigheidsgronden voor een bestreden besluit van de Raad van Bestuur onderzocht en ook de analogie met de Algemene Vergadering toepaste.

Door deze redenering kwam er een arrest van de toenmalige Rechtbank van Koophandel van Antwerpen²⁵ in 2010 waarbij de procespartij argumenteerde dat een ingestelde nietigheidsvordering tegen een besluit van de Raad van Bestuur van een NV moest afgewezen worden door het gebrek aan wetgeving. In dit arrest gebruikte de rechtbank de volgende redenering²⁶:

"Het Wetboek van Vennootschappen voorziet niet expliciet in de mogelijkheid om een beslissing van een raad van bestuur nietig te verklaren op vraag van een minderheidsaandeelhouder. Het ontbreken van die wettelijke regeling betekent niet dat er geen nietigverklaring mogelijk is. De wetgever bepaalt dus evenmin wie vorderingsgerechtigd is."

Hieruit kon geconcludeerd worden dat de rechtsleer en rechtspraak aanvaard hadden dat bestuursbesluiten wel nietig verklaard konden worden, onder meer door de analogische toepassing van de regels voor de Algemene Vergadering. Deze analogie werd wel met de nodige nuance en voorzichtigheid gebruikt, gezien de functionele verschillen tussen beide organen.

²² DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 30

²³ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), TRV 2013, (175) 193

²⁴ Kh. Luik 17 oktober 2003

²⁵ Kh. Antwerpen 8 januari 2010

²⁶ Kh. Antwerpen 8 januari 2010

Afdeling 2 Wat is een bestuursbesluit?

2.1 Algemeen

23. In het oude vennootschapsrecht was de nietigheid van bestuursbesluiten een veelbesproken thema, maar vooraleer men een vordering tot nietigverklaring kon indienen, moest er een afbakening gebeuren welke besluiten vatbaar waren voor nietigheid.

24. Een bestuursbesluit kon omschreven worden als een handeling van het bestuursorgaan die werd verricht omwille van het ontstaan, wijziging of vernietiging van rechtsgevolgen. Hierbij kon gezien worden dat een bestuursbesluit veel gelijkenissen toont met de gemeenrechtelijke rechtshandeling. Hierbij werd het besluit aangeduid als een interne rechtshandeling die de rechtspositie binnen de vennootschap bepaalde.²⁷ In de context van het vennootschapsrecht werd de rechtshandeling als een eenzijdige rechtshandeling beschouwd,²⁸ waarbij een eenzijdige rechtshandeling een handeling is die tot stand komt op grond van één wil.²⁹ De wilsuiting van één persoon zorgde ervoor dat er rechtsgevolgen ontstonden. Dit werd bevestigd in het arrest van 5 juli 1878 van het Hof van Cassatie.³⁰ In dit arrest had het Hof beslist dat bestuursbesluiten gezien werden als eenzijdige rechtshandelingen. Ondanks dat deze handelingen intern in de vennootschap genomen werden, nam dit niet weg dat deze handelingen rechtsgevolgen deden ontstaan en de mogelijkheid bestond om deze handelingen juridisch aan te vechten.

25. Het was ook belangrijk om te weten wat een bestuursbeslissing van een bestuursbesluit onderscheidde, want enkel besluiten waren vatbaar voor nietigheid. De eerste denkpiste die kon bewandeld worden is wanneer beslissingen van het bestuur erkend worden als bestuursbesluiten. 'Gewone' beslissingen hebben geen juridische betekenis, terwijl een 'besluit' wel wees op een zelfstandige, door het recht erkende handeling die wel beschouwd werd als rechtshandeling.³¹ Het criterium was dus duidelijk opgesteld: Men sprak van een bestuursbesluit als het wel degelijk ging om rechtshandelingen.³² Uit het perspectief van een vennootschap kon de Raad van Bestuur verschillende rechtshandelingen stellen die vatbaar waren voor nietigheid. Twee voorbeelden hiervan: (I) een beslissing die ging over de verkoop van het actief bestanddeel dat in de vennootschap zat en (II) het sluiten van een koopovereenkomst waarbij de beslissing wordt uitgevoerd.³³

26. Deze definiëring van bestuursbesluiten was van groot belang. Ten eerste zorgde de eenzijdigheid ervoor dat elke persoon een juridische derde was ten opzichte van dat besluit, met uitzondering van de door dat besluit verbonden vennootschap. Ten tweede zorgde dit ervoor dat het begrip 'besluit' op zekere manier zich had onderscheiden van 'meervoudige besluitvorming'. Het besluit had betrekking op het maken van een besluit door één persoon of het maken van een

²⁷ RONSE, J., "Nietigheid van besluiten van organen van de naamloze vennootschap" in *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland*, Tjeen Willink, 1966, 409

²⁸ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 48

²⁹ Art. 5.125, lid 1 BW

³⁰ Cass. 5 juli 1878

³¹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 39

³² DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 39

³³ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontploffing', *RW*, (683), 683

besluit als orgaan, zoals de Raad van Bestuur. Ten derde had deze kwalificatie bijgedragen aan het feit dat bestuursbesluiten beter als zelfstandige handelingen werden erkend binnen het vennootschapsrecht.³⁴

2.2 Verzelfstandiging van een bestuursbesluit

Aansluitend op de definiëring dat een bestuursbesluit als eenzijdige rechtshandeling beschouwd werd, was het ook van belang een korte analyse te maken over de verzelfstandiging van deze rechtshandelingen. Niet alle interne of externe besluiten konden gezien worden als bestuursbesluiten, waardoor niet elk besluit aanvechtbaar was.

27. Definiëring Aansluitend op de definiëring als eenzijdige rechtshandeling van bestuursbesluiten, was het van belang om het proces van verzelfstandiging van het besluit nader te analyseren. Deze verzelfstandiging hield in dat bestuursbesluiten werden gekwalificeerd als rechtshandelingen met een zelfstandige juridische betekenis, nog voor enige inhoudelijke beslissing werd genomen. Concreet betekende dit dat een bestuursbesluit op zichzelf als rechtshandeling kon worden aangemerkt, en hierdoor afzonderlijk vatbaar was voor betwisting.³⁵

28. Functie De functie van deze verzelfstandiging had twee dimensies. De eerste dimensie was definiëring. De rechtshandelingen van de Raad van Bestuur moesten verzelfstandigd zijn om aangevochten te worden. DE DIER had in 2016³⁶ een uitgebreid onderzoek gevoerd naar de verzelfstandiging van bestuursbesluiten en kwam tot de conclusie dat de rechtshandelingen moesten verzelfstandigd worden zodat deze konden aangevochten worden.

De tweede dimensie lag bij de *agency*-kosten, die ontstonden in de relatie tussen de opdrachtgever (Raad van Bestuur) en de uitvoerder van de opdracht (de bestuurder). Deze kosten waren het gevolg van het '*Collective action problem*'. Dit probleem kwam voor wanneer verschillende aandeelhouders hun individuele vermogens gingen samenbrengen in één juridische entiteit.³⁷ Hoe meer vennoten er aanwezig waren in de vennootschap, hoe meer *agency*-kosten zich voordeden.³⁸ Hierdoor ontstond er een juridisch controlemiddel door de verzelfstandiging om bestuursbesluiten als afzonderlijke rechtshandelingen te beschouwen. Aandeelhouders hadden hierdoor de mogelijkheid om bestuursbesluiten aan te vechten, wat bijdraagt aan de vermindering van *agency*-kosten.

29. Toepassingsgebied Deze dubbele functie van de verzelfstandiging was enkel van toepassing op rechtspersonen, niet op natuurlijke personen. De interne beslissingsprocessen van natuurlijke personen konden niet gezien worden als aparte rechtshandelingen en waren bijgevolg niet aanvechtbaar.³⁹ Dit wou zeggen dat als een natuurlijke persoon een beslissing nam om een

³⁴ DE DIER, S., Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap, Roularta Media Group, 2016, 48

³⁵ DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' TPR 2016/4, (1237) 1249

³⁶ DE DIER, S., Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap, Roularta Media Group, 2016, 39

³⁷ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontploffing', RW, (683), 686

³⁸ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontploffing', RW, (683), 686

³⁹ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, (131) 138-139

koopovereenkomst te sluiten als bestuurder van een vennootschap, de wilsuiting om deze beslissing te nemen enkel als een uitvoeringshandeling zou gezien worden. De interne beslissingen van natuurlijke personen werden bijgevolg niet gekwalificeerd als afzonderlijke rechtshandelingen.⁴⁰ De wilsuiting binnen de vennootschap als een individuele rechtshandeling werd gezien als een 'besluit', dat leidde tot de verzelfstandiging van de wilsvorming.⁴¹ Een definitie van wilsuiting stond niet in het oude Burgerlijk Wetboek, dus moest er teruggevallen worden op de algemene definitie: "wilsuiting waarbij een of meer personen de bedoeling hadden om rechtsgevolgen te doen ontstaan."⁴² Als de wilsuiting als nietig wordt gezien, dan wordt vervolgens ook de rechtshandeling nietig. Hierbij kon er gezien worden dat het gemeen burgerlijk recht al een eerste keer gebruikt werd als kapstok voor bestuursbesluiten. Als een van de kernelementen van een geldige rechtshandeling niet voldaan was, dan was de gehele rechtshandeling bijgevolg ook niet geldig.

Om te concluderen kan er gezegd worden dat de verzelfstandiging van bestuursbesluiten in de eerste plaats zorgde voor soepelheid bij de kwalificatie van bestuursbesluiten en anderzijds zorgde dit voor kostenbesparingen in de vennootschap wegens beperkingen van de *agency*-kosten.⁴³

2.3 Vertegenwoordiging

30. Relevantie van de vertegenwoordiging Een tweede aspect dat hielp met de definiëring van bestuursbesluiten was de vertegenwoordiging binnenin de vennootschap. De vertegenwoordiging die hier van toepassing was, dateerde van voor de verandering van het Burgerlijk Wetboek. Hierdoor wordt er gekeken naar de oude artikelen. In het oude Burgerlijk Wetboek viel vertegenwoordiging onder lastgeving volgens artikel 1998 van het oud BW.⁴⁴ Volgens het tweede lid hiervan waren de vertegenwoordigingsbevoegdheid en vertegenwoordigingsmacht samengevoegd in één regel.⁴⁵ DE DIER argumenteerde hier dat samenvoeging van beide regels de vertegenwoordigingsmacht van de besluitnemende persoon de nietigheid van het besluit zou beperken.⁴⁶ Hierbij steunde hij op een cassatiearrest van 29 november 1877.⁴⁷ In dit arrest had het Hof van Cassatie beslist dat een nietig bestuursbesluit geen gevolgen zal hebben voor de

⁴⁰ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, (131) 139

⁴¹ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, (131) 139

⁴² PEERAER, F., 'Totstandkoming, geldigheid en interpretatie van contracten en eenzijdige rechtshandelingen: inhoudelijke vernieuwingen, herformuleringen en metonymieën', *TPR*, 2024, (1135) 1141

⁴³ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontplofing', *RW*, (683), 685-686

⁴⁴ Art. 1998 oud BW

⁴⁵ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 146

⁴⁶ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 146

⁴⁷ Cass 29 november 1877

gebondenheid van de vennootschap aan de rechtshandeling die gebaseerd was op het besluit, als de uitvoering plaatsgevonden had met vertegenwoordigingsmacht.⁴⁸

31. Enerzijds werd de relatie tussen een bestuurder en een vennootschap met onvolkomen rechtspersoonlijkheid als een lastgeving beschouwd volgens het oude Burgerlijk wetboek.⁴⁹ Voor de relatie tussen de bestuurder en de rechtspersoon met volkomen rechtspersoonlijkheid was er geen contract aanwezig, want het mandaat was een aanbod van de vennootschap naar de besturende persoon.⁵⁰ Als het aanbod stilzwijgend of uitdrukkelijk aanvaard werd, dan werd het mandaat definitief ingevoerd volgens artikel 1984, lid 2 oud BW.

Anderzijds werd in de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen⁵¹ de relatie tussen een bestuurder en een rechtspersoon met volkomen rechtspersoonlijkheid als lastgeving beschouwd volgens artikel 1998 oud BW. Hierdoor was er verdeeldheid ontstaan in de rechtsleer. De ene visie was van mening dat het oude Wetboek Vennootschappen bepalingen bevatte die een bevestiging gaven van de kwalificatie als lastgeving, maar ook dat er zonder deze bepalingen een kwalificatie als lastgeving kon plaatsvinden. De andere visie was het hier niet mee eens. Zij waren van mening dat de vennootschap niet zelf de handelingen stelde, omdat er een exclusieve bevoegdheid hiervoor bij de Raad van Bestuur lag. Hierdoor kon er geen kwalificatie van lastgeving plaatsvinden.⁵²

32. Rol van de vertegenwoordiging De vertegenwoordiging in een vennootschap, samen met de algemene definiëring van een vennootschapsbesluit, had een grote rol in samenhang met de nietigheid van besluiten. Als de vertegenwoordigingsbevoegdheid geschonden werd, dan kon dit tot gevolg hebben dat de bestuursbesluiten als nietig worden verklaard. Een derde kon ingeval van vertegenwoordigingsonbevoegdheid ook een vordering tot nietigverklaring indienen. Hierbij was het voor hem belangrijk om op de hoogte te zijn of de handeling van het bestreden besluit toerekenbaar was aan de vennootschap of de nietigheid van het besluit effect had op de toerekening.⁵³

33. Bovengenoemde vertegenwoordiging was ingevuld naar gemeen recht, maar het Wetboek Vennootschappen had ook bijzondere regels omtrent de vertegenwoordiging van vennootschappen, die in bepaalde gevallen het gemeene recht buiten werking stelden. Hierbij moest er een verschil gemaakt worden tussen de vennootschappen met en zonder rechtspersoonlijkheid.⁵⁴ In eerste instantie zullen vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid het gemeen burgerlijk recht volgens artikel 1998 oud BW volgen. Hiervoor voorziet het Wetboek Vennootschappen geen bijzondere

⁴⁸ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontplofing', *RW*, (683), 690

⁴⁹ GEENS, K., WYCKAERT, M. en CLOTTENS, C., *Verenigingen en vennootschappen*, Wolters Kluwer, 2011, 446

⁵⁰ GEENS, K., WYCKAERT, M. en CLOTTENS, C., *Verenigingen en vennootschappen*, Wolters Kluwer, 2011, 446

⁵¹ Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* Kamer 1989-1990, nr. 1214/1

⁵² GEENS, K., WYCKAERT, M. en CLOTTENS, C., *Verenigingen en vennootschappen*, Wolters Kluwer, 2011, 447

⁵³ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 145

⁵⁴ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 151

regels.⁵⁵ Voor vennootschappen met rechtspersoonlijkheid zouden beperkingen van de vertegenwoordigingsbevoegdheid pas tegenwerpelijk geweest zijn bij regelmatige bekendmaking.⁵⁶

Afdeling 3 Procedurele aspecten

3.1 Nietigheidsgronden

34. Belangenconflicten Omdat de wettelijke regelgeving omtrent bestuursbesluiten ontbrak, kon er moeilijk afgeleid worden voor welke redenen de nietigheid kon gevorderd worden. De enige regelgeving die voor 2019 opgenomen was omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten, ging over een belangenconflict dat zich voordoet in het college van zaakvoerders in een BVBA⁵⁷ en in de Raad van Bestuur van een NV. Dit was wettelijk verankerd in artikel 523 W.Venn.⁵⁸ Hierin stond dat als een lid van het bestuursorgaan een rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogensrechtelijke aard had dat in strijd was met een beslissing of verrichting die tot de bevoegdheid van het bestuursorgaan behoort, dan werd er een gelijkaardige procedure opgestart.⁵⁹ Dit werd vernoemd in artikel 259, §3 W.Venn.⁶⁰ en werd bevestigd door het Hof van Beroep in Brussel op 12 december 2008.⁶¹

35. Deze nietigheidsgrond voor belangenconflicten kon men terugvinden in artikel 259, §3 W.Venn. De nietigheid kon ingeroepen worden wanneer leden van bestuursorganen een vermogensrechtelijk belang hadden dat in strijd was met de besluiten die onder de bevoegdheden van een bestuursorgaan in zijn geheel vielen. Hiervoor was er in bovenstaand artikel van het oude Wetboek van Vennootschappen een procedure verankerd die ingeroepen kon worden tegen deze beslissing. Hierbij was het ook van belang te vermelden dat er twee voorwaarden moeten worden voldaan: (I) de toepasselijke regels zijn overtreden en (II) de wederpartij is of was er op de hoogte van of zou het op redelijke wijze van op de hoogte moeten zijn.⁶² Als deze twee voorwaarden voldaan waren, dan kon de vennootschap een nietigheid van de beslissing of verrichting inroepen.

36. Verder konden enkel vennootschappen een nietigheid van een beslissing inroepen volgens artikel 524 W.Venn.⁶³ Hierin kon de nietigheidsprocedure opgestart worden wanneer de raad van bestuur van een beursgenoteerde NV, bij een beslissing of verrichting aan de betrekkingen raakte tussen (I) die genoteerde NV en daarmee verbonden vennootschappen of (II) een dochtervennootschap van die genoteerde NV en daarmee verbonden vennootschappen.⁶⁴ Dit stond

⁵⁵ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 151

⁵⁶ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 152

⁵⁷ Art 259, §2 W.Venn

⁵⁸ Art 523, §2 W.Venn

⁵⁹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 26

⁶⁰ Art 259, §3 W.Venn

⁶¹ HvB Brussel 12 december 2008

⁶² DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 26

⁶³ Mariën, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), TRV 2013, (175) 196

⁶⁴ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 26

in samenhang met artikel 524, §6 W.Venn, waarbij de wederpartij op de hoogte was of had moeten zijn.⁶⁵ Ze waren hiertoe niet verplicht. Deze vordering tot nietigheid stond open voor de vennootschap zelf, want de vennootschap hoefde geen schade te bewijzen. Volgens artikel 528 W.Venn had dit tot gevolg dat de leden van het bestuursorgaan persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk gesteld werden voor alle schade die de vennootschap of derden hadden geleden als gevolg van een schending van bepalingen van de belangenconflicten. Ze waren ook aansprakelijk als ze niet aan de schending hadden deelgenomen.⁶⁶ Deze procedure werd ook ingeroepen in de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen van 16 september 2011, waarbij de rechtbank hier geoordeeld had dat de vordering tot nietigverklaring van een bestuursbesluit gegrond was wegens een manifeste miskenning van de regels van de belangenconflictprocedure.⁶⁷

37. Nietigheidsgronden Ondanks het feit dat de wettelijke regeling voor de Raad van Bestuur ontbrak, waren de rechtsleer en rechtspraak wel van mening dat er toch mogelijkheden bestonden om nietigheden van bestuursbesluiten in te roepen.⁶⁸ Hierbij werd er beroep gedaan naar de analogische toepassing van artikel 64 W.Venn⁶⁹ en artikels 178-180 W.Venn.⁷⁰ Deze artikels waren in principe enkel van toepassing voor de Algemene Vergadering, maar de analogie bestond hier wel in functie van deze artikels.⁷¹ Dit kon gezien worden in een arrest van het Hof van Beroep van Gent⁷² waarbij de raadsleden van een bestuurder de toegang werd ontzegd tot de Raad van Bestuur. Het Hof stelde hier dat de betrokken besluiten niet vernietigd kon worden, omdat dit geen invloed had op de besluitvorming.⁷³ Hierbij gebruikte het Hof van Beroep te Gent artikel 64, 1° W.Venn, waarbij een vormelijke onregelmatigheid slechts tot nietigheid leidde als de onregelmatigheid invloed zou kunnen hebben op besluitvorming.⁷⁴ Hieruit kon afgeleid worden dat de regels van de Algemene Vergadering wel degelijk naar analogie gebruikt werden voor de Raad van Bestuur. Hierbij was het ook belangrijk dat de parlementaire voorbereiding van 29 juni 1993⁷⁵ de mogelijkheid behield om bestuursbesluiten nietig te verklaren op basis van de regels die in de rechtspraak al waren vastgelegd. Hierin werd vermeld dat Artikel 190bis W.Venn⁷⁶ was enkel beperkt tot toepassing op de Algemene Vergadering, wat betekende dat dit artikel geen betrekking had op de Raad van Bestuur en ook niet op besluiten van andere organen van de vennootschap.⁷⁷ Dit wetsartikel had geen invloed op de Raad van Bestuur, maar dit nam niet weg dat bestuursbesluiten niet nietig konden verklaard worden. Uit de memorie van toelichting bij artikel

⁶⁵ Art 524, §6 W.Venn

⁶⁶ CULOT, H. en DE PIERPONT, G., 'La nullité en droit des sociétés' in VANVREKOM, S., STIJNS, S., BERNARD, N. (eds.) *les nullités en droit privé*, Anthemis, 2017, (163) 186

⁶⁷ Mariën, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), TRV 2013, (175) 196

⁶⁸ Mariën, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), TRV 2013, (175)

⁶⁹ Art. 64 W.Venn

⁷⁰ Art. 178 tot 180 W.Venn

⁷¹ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 258

⁷² HvB Gent 29 september 2008

⁷³ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 258

⁷⁴ Art. 64, 1° W.Venn

⁷⁵ Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* Kamer 1989-1990, nr. 1214/1, 33

⁷⁶ Art. 190bis W.Venn

⁷⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 10

190bis W.Venn werd gezegd dat dat dit artikel “*geen afbreuk doet aan de mogelijkheid die de rechtspraak heeft aangewend om de besluiten van andere vennootschapsorganen nietig te verklaren, inzonderheid die van de Raad van Bestuur, indien zij bijvoorbeeld aangetast zijn door overschrijding of misbruik van bevoegdheid.*”⁷⁸

38. Artikel 64 W.Venn vermeldde de nietigheidsgronden waarop de belanghebbende zich op kon beroepen voor nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering, (*zie supra, nr. 37*) maar dat betekende niet dat dit tegen elk bestuursbesluit ingeroepen kon worden. Algemeen was er wel aanvaard dat men de regels van de Algemene Vergadering kon toepassen op bestuursbesluiten, maar dit gaf geen vrijgeleide om zich daarop te beroepen. Het gemeen recht bleef nog steeds het uitgangspunt wegens het gebrek aan wettelijke verankering. Artikel 64 W.Venn kon wel gebruikt worden als invulling voor de vordering tot nietigverklaring, maar kon het gemeen recht dat van toepassing was echter niet corrigeren.⁷⁹

39. In art 64, 1° W.Venn stond de eerste grond opgenoemd, namelijk de vormelijke onregelmatigheid die een invloed kan hebben op een besluit. Deze vormelijke afwijking tastte de geldigheid van het besluit van de Algemene Vergadering aantasten. Deze afwijking was gebaseerd op inbreuken van bepalingen van de wet of de statuten van de vennootschap. Enkel wanneer de afwijking een invloed had op het besluit, was er een reden om de nietigheid in te roepen.⁸⁰ Dit kon gaan over een onterechte weigering van een vennoot of aandeelhouder op de algemene vergadering of de onvolledigheid van de notulen. Het belangrijkste bij deze voorwaarde was de invloed die de onregelmatigheid op het besluit uitoefent. Een voorbeeld kan dit verhelderen. Een gebrekkige oproeping van een meerderheidsaandeelhouder die omwille van de gebrekkige oproeping de Algemene Vergadering mistte, kon invloed hebben op het genomen besluit en kon daardoor nietig verklaard worden.⁸¹

40. Ook artikel 64, 3° W.Venn kon aangemerkt worden als nietigheidsgrond voor bestuursbesluiten. Dit artikel ging over de overschrijding of misbruik van bevoegdheid. Dit werd ook toegepast in een arrest van de Rechtbank van Koophandel in Brussel op 16 augustus 2000.⁸² In dit arrest wou een bestuurder zijn recht van onderzoek gebruiken om een verdachte meerwaarde bij één van de dochtervennootschappen te onderzoeken. De overige bestuurders en de commissaris weigerden alle informatie en waren van plan een zware lastercampagne op te zetten. De kortgedingrechter besliste hier dat er geen twijfel dat de controlebevoegdheid en het informatierecht van toepassing is op alle vennootschappen van een groep. Verder schortte de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel een besluit van de Raad van Bestuur op waarbij de Algemene Vergadering werd bijeengeroepen om deze bestuurder te ontslaan. De voorzitter was

⁷⁸ Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* Kamer 1989-1990, nr. 1214/1, 33

⁷⁹ GEENS, K., WYCKAERT, M., *De vennootschap – Algemeen deel*, Wolters Kluwer, 2011, 597

⁸⁰ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 215

⁸¹ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 216

⁸² Kh. Brussel 16 augustus 2000

van mening dat het bestuursbesluit aangetast was door nietigheid wegens bevoegdheidsoverschrijding, omdat het enige agendapunt van de Algemene Vergadering was om deze bestuurder te ontslaan wegens haat en wraak.⁸³ Desondanks kon een bestuursbesluit in de context van dit artikel enkel nietig verklaard worden op grond van afwending van bevoegdheid, terwijl een besluit van de Algemene Vergadering enkel nietig verklaard kon worden op grond van rechtsmisbruik.⁸⁴

41. In artikel 64, 4° W.Venn stond dat de nietigheid van een besluit zal plaatsvinden *“wanneer stemrechten werden uitgeoefend die opgeschort zijn krachtens een wettelijke bepaling die niet in die wetboek is opgenomen en, buiten deze onwettig uitgeoefende stemrechten, het aanwezigheids- of meerderheidsquorum vereist voor de beslissingen ter algemene vergadering niet zou bereikt zijn.”*⁸⁵ Deze hypothese van nietigheid kan het best uitgelegd worden met een voorbeeld. Een kredietinstelling of verzekeringsonderneming heeft de stemrechten opgeschort op grond van hun ingestelde wetgeving over die financiële instellingen enerzijds of op grond van de opgeschorte stemrechten van de transparantiewetgeving anderzijds.⁸⁶ Hierbij ging het dus over een schending van een wettelijke regel.

42. De vordering tot nietigheid werd in de regel door de rechter uitgesproken, maar er waren ook nietigheidsgronden waarbij er een rechterlijke beoordeling moest plaatsvinden of de nietigheid van dit besluit wel van dermate ernst was om de nietigverklaring uit te spreken. Dit stond los van de nietigheidsgronden die de wet voorzag in artikel 64 W.Venn⁸⁷. Als de rechter toch van mening was dat er een overtreding volgens dit artikel voorhanden was, had hij de verplichting om de nietigheid uit te spreken. Tot deze uitspraak werd de rechtshandeling wel als geldig beschouwd.⁸⁸ Hierbij bevestigde de rechtbank van Koophandel van Gent⁸⁹ dat absolute nietigheid impliciet van rechtswege was omdat de rechter dit moest uitspreken om uitwerking te krijgen.⁹⁰ In dit arrest was er sprake van een schending omdat de Algemene Vergadering de boekhoudwetgeving geschonden had, die tevens van openbare orde was. Ook in deze situatie bleef de rechtbank van mening dat een bestreden besluit als geldig beschouwd werd zolang de rechter de nietigheid niet uitsprak.⁹¹ Het duidelijke gevolg hier was de vernietiging van het besluit.⁹²

43. Zoals eerder vermeld (zie *supra* nr. 24) waren bestuursbesluiten eenzijdige rechtshandelingen die rechtsgevolgen teweegbrachten, maar niet alle handelingen van het bestuur kunnen gezien

⁸³ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., “De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering”, *TPR*, 2012, 259

⁸⁴ MARIËN, J., “Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding” (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 194

⁸⁵ Artikel 64, 4° W.Venn

⁸⁶ HOUBEN, R. en SNYERS, A. ‘De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht’ in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 222

⁸⁷ Art. 64 W.Venn

⁸⁸ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., “De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering”, *TPR*, 2012, 357

⁸⁹ Kh. Gent 19 juni 2008

⁹⁰ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., “De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering”, *TPR*, 2012, 357

⁹¹ Kh. Gent 19 juni 2008

⁹² GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., “De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering”, *TPR*, 2012, 357

worden als bestuursbesluiten. Als de vennootschap handelingen maakten die geen rechtsgevolgen beoogden, werden zij niet gekwalificeerd als rechtshandelingen. Hierdoor werd het niet gekwalificeerd als een besluit en viel daarom niet onder het toepassingsgebied van de nietigheidsleer.⁹³ Dit was het geval voor bijvoorbeeld de verlening van een symbolische titel van erebestuurder van een voormalig bestuurder.⁹⁴

44. De schending van een belang van de vennootschap maakte in principe geen grond tot nietigverklaring uit, maar kon ze wel invloed hebben op de geldigheid van een besluit in kwestie. De nuance hierbij was wel dat dit als criterium werd beschouwd om te beoordelen of er een misbruik was van recht dat volgens artikel 64 W.Venn wel tot nietigheid leidt, ondanks dat dit artikel hiervan geen vermelding had.⁹⁵

3.2 Wie kan de vordering instellen?

45. Vooraleer er wordt bekeken wie er een nietigheidsvordering kon instellen in het oude recht, moet er een verschil gemaakt worden tussen de absolute en relatieve nietigheid van het besluit. Dit leerstuk was van belang, want hier werd bepaald of derden ook een vordering konden instellen tegen de bestuursbesluiten of enkel personen die persoonlijk geraakt waren hierdoor.

46. Absolute of relatieve nietigheid? Artikel 178 W.Venn had een veel grotere betekenis vanuit een burgerrechtelijk standpunt dan vanuit een vennootschapsrechtelijk standpunt. In het burgerlijk recht werd er een onderscheid gemaakt tussen relatieve en absolute nietigheid. De nietigheid is relatief als de geschonden regel van dwingend recht is en de bescherming van een particulier beoogt. De nietigheid is absoluut als de geschonden regel van openbare orde is en de bescherming van het algemeen belang oogt.

Dit onderscheid was cruciaal om te weten wie er een vordering tot nietigverklaring kon indienen. Als elke belanghebbende, zoals '*outsiders*', (zie *infra* nr. 53) een beroep tot nietigverklaring kon indienen, was het besluit absoluut nietig. Als de belanghebbende persoonlijk schade zou geleden hebben, dan zou het besluit relatief nietig zijn.

47. In dit geval waren er twee belangrijke strekkingen in de rechtsleer. De minderheidsstrekking was van mening dat artikel 178, lid 1 W.Venn geen invloed had op het onderscheid tussen absolute en relatieve nietigheid. Hierbij moest de eiser alleen een belang hebben bij de nakoming van de geschonden regel, zonder dat hij moest aantonen dat dit in relatie stond met het doel van de geschonden bepaling.⁹⁶ Ook in gevallen van relatieve nietigheid was het niet nodig om aan te tonen dat hun belang gerelateerd was aan het doel van de bepaling.⁹⁷ De meerderheidsstrekking had hierover een andere gedachtegang. Volgens de meerderheid moest een belanghebbende enerzijds aantonen dat hij een procesrechtelijk belang had volgens artikels 17 en 18 Ger.w., maar moest ook

⁹³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 33

⁹⁴ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 33

⁹⁵ GOL, D en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LECOCQ, P, D'HUART, V. (eds) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102), 124

⁹⁶ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 229

⁹⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 590

aantonen dat hij bescherming genoot van de regel die in vraag werd getrokken.⁹⁸ Hierdoor moest zijn belang wel gerelateerd was aan het doel van de bepaling.

48. Belanghebbende De vraag wie deze vordering kon instellen, zorgde voor verdeeldheid in de rechtsleer. Een eerste strekking was van mening dat volgens het oude artikel 178 W.Venn⁹⁹ de nietigheid kon ingevoerd worden door elke belanghebbende. Hieronder vielen aandeelhouders die benadeeld werden door een bepaald bestuursbesluit, maar ook een bestuurder of commissaris kon dit invorderen.¹⁰⁰ Dit bleek een bevestiging te zijn van de procesrechtelijke belangvereiste volgens artikel 17-18 Ger.w.¹⁰¹ De eiser moest hier dus een belang aantonen bij de invoering, wat zou geleid hebben tot een verbetering van zijn rechtspositie.¹⁰² Verder werd er gesproken over een 'persoonlijk en rechtmatig belang', wat overeenkomst met de artikelen in het Gerechtelijk Wetboek. De definiëring van een belanghebbende had de Raad van State in vraag getrokken in de memorie van toelichting van wijziging van art 190bis W.Venn.¹⁰³ De tweede strekking was van mening dat de rechtspraak strenger was dan de wet om 'outsiders' toe te laten als belanghebbenden in de zin van artikel 178, lid 1 W.Venn.¹⁰⁴ Dit zou komen door de verschillen tussen absolute en relatieve nietigheid (zie *supra* nr. 46).¹⁰⁵

49. Hierna ontstond er een nieuwe discussie wie werd gezien als 'belanghebbende'. Er was een algemene consensus dat aandeelhouders altijd een belang hadden om de nietigheidsvordering in te dienen.¹⁰⁶ Verder werd er ook algemeen aanvaard dat bestuurders steeds belang hebben bij een vordering tot nietigverklaring tegen een besluit van het bestuursorgaan zelf.¹⁰⁷ Er was wel een beperking aanwezig bij de vordering tot nietigverklaring door bestuurders zelf. Als zij zelf een stemming gehouden waarbij ze kennis hadden van een formeel gebrek in de besluitvoering, dan werd de stemming toch doorgevoerd met kwade trouw en deden ze afstand van hun recht tot vordering van nietigheid.¹⁰⁸ Deze regel was wettelijk verankerd in artikel 178, lid 2 W.Venn in relatie met de Algemene Vergadering, maar de rechtspraak en rechtsleer pasten dit wetsartikel analoog toe op de bestuursbesluiten, aangezien dit zijn grond vond in de burgerrechtelijke regel.¹⁰⁹

50. Het begrip 'Belanghebbende' was ook besproken in de *Barco*-zaak¹¹⁰. In deze zaak hadden vredesactivisten een aantal aandelen van NV Barco verworven en waren daardoor minderheidsaandeelhouders in de Algemene Vergadering. Hierbij gebruikten de activisten deze status om de NV op hun inmenging bij wapenproductie en wapenhandel.¹¹¹ In dit arrest werd de

⁹⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 590

⁹⁹ Art. 178 W.Venn

¹⁰⁰ HORSMAANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 225

¹⁰¹ Art. 17 Ger.w.

¹⁰² DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 227

¹⁰³ Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* Kamer 1989-1990, nr. 1214/1, 76

¹⁰⁴ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 228

¹⁰⁵ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 229

¹⁰⁶ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 591

¹⁰⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 590 ; GOL, D en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LECOCQ, P, D'HUART, V. (eds) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102), 143

¹⁰⁸ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 232

¹⁰⁹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 233

¹¹⁰ Kh. Hasselt 12 november 2001, 'Barco'

¹¹¹ Kh. Hasselt 12 november 2001, 'Barco';

belanghebbende van artikel 178 W.Venn aangesloten bij artikel 17-18 Ger.w.¹¹² waarin de algemene procesrechtelijke belangvereiste werd besproken.¹¹³ Volgens de artikels van het Gerechtelijk Wetboek moest er dus voldaan worden aan 'een persoonlijk, reeds verkregen en dadelijk belang'.¹¹⁴ Dit zorgde wel voor interpretatieproblemen. De gelijkstelling met het belang uit het Gerechtelijk Wetboek zou toegelaten hebben dat derden ook de besluitvorming van de vennootschap zouden kunnen aanvallen.¹¹⁵ Hierdoor ging een bepaalde stroming in de rechtsleer de belangvereiste aanvullen met het verschil tussen absolute en relatieve nietigheid. Een eerste stroming¹¹⁶ was van mening dat een vordering tot relatieve nietigheid uitsluitend verbonden was aan de persoon die beschermd was door de geschonden regel.¹¹⁷ De tweede stroming hadden de belangvereiste een ruimere invulling gegeven en stelde dit open voor iedereen die enig belang had bij het nakomen van de geschonden regel, ongeacht of ze bescherming hadden of niet.¹¹⁸

De *Barco*-uitspraak had deze onenigheid niet beslecht, want in dit arrest werd er geen band gemaakt met het doel dat de geschonden regel voorzag. Verder mocht er niet al te soepel omgesprongen worden met de belangvereiste en was er bevestiging dat het belang wel degelijk moest gerelateerd worden aan de aard van de geschonden regel.¹¹⁹

51. Er waren verder ook wel uitzonderingen op de term 'elke belanghebbende'. Ten eerste kon een persoon die gestemd had voor het bestreden besluit deze nietigheid niet meer invoeren, omdat ze op die manier afstand deden van hun recht op vordering tot nietigheid. Dit leidde tot de tweede uitzondering, namelijk een persoon die stilzwijgend of uitdrukkelijk afstand had gedaan van zijn recht om de nietigheid in te roepen. Dit afstand tot vordering was evenwel niet van toepassing op regels van openbare orde.¹²⁰

52. Derden In bovenstaande paragrafen was besproken dat interne leden van de vennootschap makkelijk hun belang bij een nietigheidsvordering konden bewijzen, maar in de rechtsleer was er verdeeldheid of derden die hun benadeeld voelden ook beroep op de vordering tot nietigverklaring konden doen. Na de invoering van artikel 178 W.Venn (voormalig artikel 190bis W.Venn) werd er duidelijk wie intern in de vennootschap het belang had om een vordering tot nietigverklaring in te dienen, maar dezelfde vraag kwam telkens terug in de rechtsleer: wat met derden?

Ook hier was de *Continental* zaak van toepassing.¹²¹ In deze zaak verklaarde de rechtbank dat het belang van de onderneming gebaseerd is op continuïteit en ontwikkeling, maar er ook voor zorgt

¹¹² Artikel 17 Ger.w.

¹¹³ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 353

¹¹⁴ Art. 18 Ger.w.

¹¹⁵ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 354

¹¹⁶ Onder meer in HELLEMANS, F., *De algemene vergadering: een onderzoek naar haar grondslagen, haar bestaansredenen en de geldigheid van haar besluiten*, Biblio, 2000

¹¹⁷ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 354

¹¹⁸ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 354

¹¹⁹ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 354

¹²⁰ GOL, D en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LECOCQ, P., D'HUART, V. (eds) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102), 137

¹²¹ Kh Luik 17 oktober 2003

dat er indirect rekening wordt gehouden met de belangen van derden, voor zover ze bijdragen aan de continuïteit van de onderneming.¹²² GOL en JANSEN waren van mening dat desondanks er indirect rekening wordt gehouden met de belangen van een derde, dit geen wettelijk beschermd belang gaf aan derden.

53. In de rechtsleer werden derden als '*outsiders*' gezien. Een '*outsider*' is een persoon die niet betrokken is bij de organisatie en werking van de rechtspersoon.¹²³ Een voorbeeld hiervan was de schuldeiser van de rechtspersoon of de werknemers die door de rechtspersoon waren aangesteld. Aangezien een besluit gezien werd als een eenzijdige rechtshandeling, (zie *supra*) betekende dit dat elke andere persoon anders dan de rechtspersoon aan wie het besluit werd toegerekend, beschouwd werd als een derde in de burgerrechtelijke zin. De discussie of derden een vordering tot nietigverklaring konden instellen onder het oude vennootschapsrecht, zorgde voor veel verdeeldheid in de rechtsleer. (Zie *infra* nr. 101 ev.)

3.3 Tegen wie wordt de vordering ingesteld?

54. Verder moest volgens artikel 179, §1 W.Venn¹²⁴ de vordering tot nietigheid ingesteld worden tegen de vennootschap binnen de termijn van zes maanden vanaf de dag dat het besluit aan de eiser kan worden tegengeworpen of dat hij er kennis van heeft gekregen. Dit staat vermeld in artikel 198, §2, derde lid W.Venn.¹²⁵ Als deze termijn verstreken is, moet het bewijs geleverd worden door de partij die van mening is dat de vordering laattijdig is.¹²⁶ Dit werd gezien als een toepassing van artikel 870 Ger.w.¹²⁷, waarin staat dat iedere partij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert. Dit werd ook bevestigd door een arrest van het Hof van Beroep in Brussel.¹²⁸ Verder stond in paragraaf twee en drie van artikel 179 W.Venn¹²⁹ enkele vormvereisten over hoe deze vordering moest worden ingesteld. De eiser was evenwel niet verplicht om enkel de vennootschap te dagvaarden. Hij had de mogelijkheid om ook andere partijen te dagvaarden, zoals bijvoorbeeld de aandeelhouder(s) waarmee hij in conflict was.¹³⁰

Artikel 179 W.Venn had ervoor gezorgd dat er een belangrijk discussiepunt in de rechtsleer werd opgelost. Het vonnis tot nietigverklaring had toen ook gezag van gewijsde gekregen ten opzichte van alle aandeelhouders en zelfs ten opzichte van iedere derde die de beslissing had kunnen inroepen.¹³¹

¹²² Kh Luik 17 oktober 2003 ; GOL, D en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LE-COCQ, P, D'HUART, V. (ed.) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102), 145

¹²³ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 131

¹²⁴ Art. 179, §1 W.Venn

¹²⁵ Art 198, §2 W.Venn

¹²⁶ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 226

¹²⁷ Art. 870 Ger.w.

¹²⁸ Kh. Brussel 9 december 1999

¹²⁹ Art. 179, §2-3 W.Venn.

¹³⁰ GEENS, K., WYCKAERT, M., *De vennootschap – Algemeen deel*, Wolters Kluwer, 2011, 609

¹³¹ RUTTEN, S., 'Commentaar bij art. 180 W.Venn (oud art. 190bis §4 W.Venn) in *Vennootschappen verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, 2005, 1

3.4 Termijn

55. Omdat er bij gebrek aan wetgeving geen bepalingen bestonden over de termijn, werd er teruggevallen op het burgerlijk recht. Volgens artikel 198, §2, laatste lid W.Venn moet de vordering tot nietigverklaring ingediend worden binnen de 6 maanden te rekenen vanaf de dag waarop besluiten kunnen worden tegengeworpen aan degene die de nietigheid inroept of van de dag waarop hij er kennis van had gekregen.¹³² Omdat dit artikel niet van toepassing was op de bestuursbesluiten, moest er rekening met het burgerlijk recht, waarbij de verjaring van de vordering had ingesteld moeten worden binnen de tien jaar. Dit was gebaseerd op artikel 2262bis van het oude Burgerlijk Wetboek.¹³³ (*zie infra nr. 104 ev.*)

Dit werd ook bevestigd door een arrest van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen op 16 september 2011.¹³⁴ In dit arrest bepaalde het de rechtbank in eerste instantie dat de verjaringstermijnen van de besluiten van de Algemene Vergadering niet analogisch van toepassing waren op bestuursbesluiten.¹³⁵ Hieruit kon afgeleid worden dat er wel degelijk een termijn van tien jaar gebruikt werd in tegenstelling tot de zes maanden die de Algemene Vergadering had.

56. Vervaltermijn In artikel 198, §2, lid 3 W.Venn¹³⁶ was neergeschreven dat een vordering tot nietigverklaring van een besluit niet meer mocht worden ingesteld na een periode van 6 maanden. Deze korte termijn had tot doel om de rechtszekerheid te beschermen. Dit ging over een vervaltermijn in tegenstelling tot een verjaringstermijn.¹³⁷ Deze gedachte werd in de rechtsleer verdedigd en werd ook gevolgd door de rechtspraak in een arrest van het Luikse Hof van Beroep¹³⁸. Dit arrest ging over een zaakvoerder van een BVBA die ontslagen werd door de Algemene Vergadering en deze beslissing aanvocht op grond van bevoegdheidsoverschrijding waar hij van mening was dat er geen gewichtige reden aanwezig bleek te zijn.¹³⁹ Het Hof van Luik oordeelde hier dat niet meer mogelijk was om de nietigheid te vorderen na een termijn van 6 maanden vanaf kennismaking van het besluit. Hieruit werd afgeleid dat de vervaltermijn van 6 maanden bepaalde dat de termijn niet vatbaar was voor stuiting, schorsing of afstand, omwille van het karakter van openbare orde van de nietigheidsvordering.¹⁴⁰ Deze vervaltermijn was van toepassing voor iedereen met belang die een nietigheidsvordering had ingediend, ongeacht in welke hoedanigheid hij deze had ingediend.¹⁴¹

De vervaltermijn begon te lopen vanaf de tegenwerpelijke van het besluit aan de belanghebbenden, zoals vermeld in artikel 198, §2, lid 3 W.Venn.¹⁴² Deze tegenwerpelijke trad

¹³² Art. 198, §3, lid 3 W.Venn

¹³³ Art. 2262bis oud BW

¹³⁴ Kh. Antwerpen 16 september 2011

¹³⁵ Kh. Antwerpen 16 september 2011

¹³⁶ Art. 198, §2, lid 3 W.Venn

¹³⁷ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), TRV 2013, (175) 194

¹³⁸ HvB Luik 12 september 2005

¹³⁹ HvB Luik 12 september 2005

¹⁴⁰ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", TPR, 2012, 359

¹⁴¹ HvB Luik 12 september 2005

¹⁴² Art. 198, §2, lid 3 W.Venn

in werking aan de aandeelhouders die ter vergadering aanwezig of uitgenodigd waren.¹⁴³ De vervalt termijn was ook van toepassing op vorderingen tot opschorting van een besluit van de Algemene Vergadering. Voor de toepassing van dit artikel moest er een onderscheid gemaakt worden naar het feit om het besluit bekend moest gemaakt worden of niet.¹⁴⁴ Als er een verplichting tot bekendmaking gold, begon de wettelijke termijn van 6 maanden te lopen vanaf de bekendmaking. De wetgever had de bedoeling om deze termijn zo kort als mogelijk te houden als er onzekerheid kon bestaan over de geldigheid van het besluit.¹⁴⁵

¹⁴³ GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012, 359

¹⁴⁴ WAELKENS, J., 'Termijn nietigverklaring besluit algemene vergadering', *NJW* 2017/9, (365) 365

¹⁴⁵ WAELKENS, J., 'Termijn nietigverklaring besluit algemene vergadering', *NJW* 2017/9, (365) 366

3.5 Gevolgen van de nietigheid

57. Na dat er bepaald was wie en tegen wie de vordering tot nietigheid kon instellen, moest de rechter beslissen over de nietigheid van het besluit. Artikel 179 W.Venn¹⁴⁶ bevatte enkel een vermelding over aandeelhoudersbesluiten, waardoor er geen bepaling was over de macht van een rechterlijke uitspraak bij nietigheid van bestuursbesluiten.¹⁴⁷ Het uitgangspunt bleef hier het gemeen recht, want zoals DE DIER (2016) aanhaalde, kunnen de regels van de Algemene Vergadering niet naar analogie toegepast worden, om de simpele reden dat er geen wettelijke bepalingen zijn die dit ondersteunen.¹⁴⁸ Het W.Venn had niet de mogelijkheid om het burgerlijk recht te corrigeren, maar wel om dit enkel aan te vullen.¹⁴⁹

Omdat artikel 179 W.Venn enkel handelt over aandeelhoudersbesluiten, is er geen bepaling die van kracht was waarin stond dat dit ook over de rechterlijke uitspraak van een bestuursbesluit ging. Ook de verplichting tot bekendmaking van paragraaf 2 is niet van toepassing. Dit gaf wel geen vrijgeleide om ervan uit te gaan dat dit enkel de partijen in het geding trof.¹⁵⁰

58. Via de vordering tot nietigverklaring van besluiten van het bestuur kon de eiser van de nietigheid een besluit aanvechten door een controle te doen over de geldigheid van het hele besluit.¹⁵¹ Het gevolg van deze vordering hield in dat de benadeelde een dagvaarding tegen de vennoot zou moeten nemen, waarover de rechter dan een beslissing zou moeten maken.¹⁵² Een meerderheidsstrekking van de rechtsleer is het erover eens dat dit niet door de vennootschap zelf kan worden vastgesteld. Als de rechter hierna beslist dat er in de vorm en inhoud al dan niet een onregelmatigheid aanwezig was, dan zou hij de nietigheid uitspreken. De oorzaken van nietigheid staan vermeld in artikel 64 W.Venn.¹⁵³ Dit kon bestaan uit de vorm van een genomen besluit, de werkwijze, een overschrijding van een bevoegdheid, het gebruik van onwettige stemrechten of een reden die in het oude Wetboek Vennootschappen vermeld was. Deze nietigheid had tot effect dat het besluit en zijn gevolgen erga omnes (voor iedereen) uitwerking gingen krijgen.¹⁵⁴

59. Tegenwerpelijkheid Het belangrijkste gevolg van de nietigheid van een bestuursbesluit was de verdwijning van het besluit uit de rechtsorde. Vervolgens zou de nietigheid dus ook tegenwerpelijk zijn aan elke derde.¹⁵⁵ Deze tegenwerpelijkheid op zich bracht eigen gevolgen teweeg:

Ten eerste zou het omstreden bestuursbesluit verdwijnen binnen de vennootschap, wat gebeurde met terugwerkende kracht. Als in desbetreffend geval de beslissing nog niet uitgevoerd was, hield

¹⁴⁶ Art. 179 W.Venn

¹⁴⁷ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 102

¹⁴⁸ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 213

¹⁴⁹ GEENS, K., WYCKAERT, M., *De vennootschap – Algemeen deel*, Wolters Kluwer, 2011, 597

¹⁵⁰ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 102

¹⁵¹ DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' *TPR* 2016/4, 1240-1241

¹⁵² DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' *TPR* 2016/4, 1241

¹⁵³ Art 64 W.Venn.

¹⁵⁴ DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' *TPR* 2016/4, 1241

¹⁵⁵ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 21

dit de uitvoering van het besluit tegen en zou het besluit daardoor niet meer toegelaten zijn.¹⁵⁶ De vennootschap was verplicht om het onderwerp waarop het besluit betrekking had, opnieuw te evalueren. Dit moest gebeuren na de bevestiging van de nietigheid. De reden van de nietigheid van het eerste besluit moesten mee in achting moeten genomen worden bij het evalueren van de materie.¹⁵⁷

Ten tweede waren ook de beslissingen die genomen zijn op basis van het besluit nietig. Als het nietig besluit de grondslag was van een aantal beslissingen die het bestuur genomen had, dan zou de nietigheid deze beslissingen ook verstoren. Een nuance die hier wel moest gemaakt worden, was dat de betrokken rechtsverhouding verstoord zou worden indien de nietigheid haar burgerrechtelijke gevolgen voluit behield.¹⁵⁸ Dit werd ook bevestigd door het cassatiearrest van 29 november 1877.¹⁵⁹ In dit arrest heeft het Hof van Cassatie beslist dat een nietig bestuursbesluit geen gevolgen zal hebben voor de gebondenheid van de vennootschap aan de rechtshandeling die gebaseerd is op het besluit, als de uitvoering plaatsgevonden heeft met vertegenwoordigingsmacht.¹⁶⁰

¹⁵⁶ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 21

¹⁵⁷ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 21

¹⁵⁸ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 21

¹⁵⁹ Cass 29 november 1877

¹⁶⁰ DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontploffing', *RW*, (683), 690

Afdeling 4 Tussenconclusie

In dit hoofdstuk werd er getracht een antwoord te vormen op volgende onderzoeksvraag: Op welke manier konden besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het oude vennootschapsrecht?

60. Onder het oude vennootschapsrecht bestond er geen expliciete wettelijke regeling die de nietigheid van bestuursbesluiten op een gestructureerde manier regelde. De juridische leemte die hierdoor ontstond werd grotendeels opgevangen door de rechtspraak en rechtsleer. Ondanks dat deze regeling ontbrak, konden bestuursbesluiten wel nog steeds nietig verklaard worden. Deze ontwikkeling gebeurde via een combinatie van analogische toepassingen, burgerrechtelijke leerstukken en de specifieke bepalingen in het oude vennootschapsrecht omtrent belangenconflicten voor bestuursbesluiten.

Door het gebrek aan wetgeving, bleef het gemeen recht het uitgangspunt. De regels omtrent de nietigheid van rechtshandelingen in het burgerlijk recht waren bijgevolg van toepassing. De nietigheidsregeling van de besluiten van de Algemene Vergadering kon hoogstens dienen als inspiratiebron. Zij waren niet aangepast aan de noden van het vennootschapsrecht en aan de Raad van Bestuur. De rechtspraak en rechtsleer ging daarom het gemeen recht gebruiken, met begrip voor de doelstellingen en systematiek van het vennootschapsrecht.

61. De eerste essentiële voorwaarde voor de toepassing van de nietigheidsleer was de kwalificatie van het bestuursbesluit als een eenzijdige rechtshandeling. Hierbij was het van belang dat enkel de besluiten die rechtsgevolgen hadden, in aanmerking kwamen voor nietigverklaring. De verzelfstandiging van het besluit was hier belangrijk: het besluit moest een op zichzelf staande rechtshandeling zijn, los van de interne wilsvorming van de bestuursleden. Deze kwalificatie was cruciaal en had belangrijke implicaties voor wie een vordering tot nietigverklaring kon instellen.

62. De gronden tot nietigverklaring van bestuursbesluiten waren hoofdzakelijk terug te vinden in het gemene recht, namelijk de algemene regeling van de nietigheid van rechtshandelingen. De nietigheid kon ingeroepen worden bij wilsgebreken (dwaling of bedrog), bij een schending van rechtsregels van dwingend recht, bij bepalingen van openbare orde of bij overschrijding of misbruik van bevoegdheid. De rechtspraak liet wel de analogische toepassing met de nietigheidsregeling van besluiten van de Algemene Vergadering toe, voornamelijk uit artikel 64 W.Venn. Deze bepalingen waren expliciet bedoeld voor de Algemene Vergadering, maar de rechtsleer en rechtspraak gebruikte deze bepalingen als basis om ook bestuursbesluiten te beoordelen. Hierbij moest er wel rekening gehouden worden aan de specifieke context en aard van het bestuursorgaan.

Er was in het oude recht wel een uitzondering waarbij er wel een wettelijk verankerde nietigheidsgrond voorzien was, namelijk de belangenconflicten binnen het bestuursorgaan. Artikelen 259, 523 en 524 W.Venn boden wel duidelijke sancties en procedures bij de schending van belangenconflicten aan, waarbij het persoonlijk belang van het bestuurslid zich niet mocht mengen in de besluitvorming. Als dit wel de situatie was, dan kon de vennootschap zelf de

nietigheid van het besluit inroepen, zonder dat er moest aangetoond worden dat de schending van belangenconflicten schade had aangetoond.

63. In de procesvoering werd algemeen aangenomen dat elke belanghebbende, zoals aandeelhouders, bestuurders of commissarissen, een vordering tot nietigverklaring kon instellen, op voorwaarde dat er sprake was van een persoonlijk en rechtmatig belang zoals vermeld in artikel 17-18 Ger.w. Ook derden konden in bepaalde gevallen opkomen tegen bestuursbesluiten, maar de verdeeldheid in de rechtsleer was groot hierover. De ene strekking beperkten de toegang van '*outsiders*' tot enkel vormgebreken, terwijl een andere strekking de letterlijke interpretatie van artikel 178 W.Venn volgden en de *outsiders* een bredere toegang toelieten.

64. De gevolgen van een nietig bestuursbesluit in het oude recht waren ingrijpend. Het nietig besluit verdween met terugwerkende kracht uit het rechtsverkeer en werd ook tegenwerpelijk aan derden. Ook afgeleide beslissingen of handeling die gebaseerd waren op een nietig besluit verloren hun rechtsgrond. Het cassatiearrest van 1877 bood hier wel een uitzondering op. Als de invoering van het besluit op een correcte wijze en met geldige vertegenwoordigingsmacht had plaatsgevonden, dan kon de vennootschap nog steeds gebonden blijven aan dat besluit.

65. Tot slot kon er ook opgemerkt worden dat de procedurele regeling onvolledig en gefragmenteerd was. De termijn voor het instellen van de vordering werd grotendeels ingevuld via het burgerlijk recht, waarbij een verjaringstermijn van tien jaar aanwezig was in plaats van zes maanden die op de Algemene Vergadering van toepassing was. Dit was een bevestiging dat de nietigheidsregeling onder het oude vennootschapsrecht een soort van hybride werking had. Dit was afhankelijk van de algemene rechtsprincipes, analogische toepassingen en de weinige specifieke bepalingen.

66. Samengevat kon er worden gesteld dat de nietigheid van bestuursbesluiten in het oude recht mogelijk was, ondanks de grote lacune die bestond. Echter was deze regeling wel complex en enorm gefragmenteerd, wat voor veel rechtsonzekerheid zorgde. De afwezigheid van een wetgevend kader zorgde ervoor dat er teruggevallen werd op algemene, rechtelijke principes en de analogische interpretatie van de bestaande bepalingen van de artikels van de Algemene Vergadering. Deze analogie was niet altijd wenselijk, waardoor het uitgangspunt bleef dat de regels van het burgerlijk recht nog steeds het uitgangspunt vormden. Het wettelijke regels van de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergaderingen hadden enkel tot doel om de regels omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten te inspireren. Dit benadrukte duidelijk dat er nood was aan codificatie in de nieuwe vennootschapswetgeving, waar er wel een eenduidig kader is ingevoerd.

Hoofdstuk 3: Op welke manier kunnen bestuursbesluiten en besluiten van de Algemene Vergadering nietig verklaard worden onder het huidige vennootschapsrecht?

Afdeling 1 De overgang naar het nieuwe vennootschapsrecht

67. Na het bespreken van het oude recht van de nietigheid van besluiten van de Raad van Bestuur is het ook van belang om even stil te staan bij de overgangperiode naar het nieuwe wetboek Vennootschappen en Verenigingen. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van de Memorie van Toelichting¹⁶¹ om te achterhalen wat de beweegredenen van de wetgever waren bij enerzijds het opstellen van de wetgeving van vennootschappen in het algemeen en anderzijds toegespitst op de nietigheid van bestuursbesluiten.

1.1 Algemene beweegredenen voor het nieuwe WVV

68. De algemene insteek van de wetgever bij de invoering van het nieuwe WVV was de modernisering van het rechtspersonenrecht.¹⁶² De wetgever had hiervoor verschillende insteken gebruikt om deze modernisering door te voeren. Hierbij wou de wetgever tegemoet komen aan wat een modern ondernemingsklimaat nodig had en wou hij het interne vennootschapsrecht competitiever maken tegenover de buurlanden.¹⁶³ Ten eerste werd er ingezet op een doorgedreven vereenvoudiging. De wetgever had de vereenvoudiging ingeroepen door ten eerste alle vennootschapsvormen te bundelen in één boek.¹⁶⁴ Verder werden deze vennootschappen gegroepeerd, het onderscheid tussen burgerlijke en handelsvennootschappen werd afgeschaft en er was een beperking in het aantal vennootschapsvormen.¹⁶⁵ Het feit dat het aantal vennootschappen beperkt werd naar 4, bracht een duidelijke filosofie met zich mee. De burger had het veel makkelijker om te weten welke vennootschapsvorm het beste paste bij startende ondernemers.¹⁶⁶

69. Een tweede vernieuwing was de flexibiliteit die wetgever wou voorzien.¹⁶⁷ In de Memorie was dit één van de hoofdkrachtlijnen naast de vereenvoudiging. Hierbij beoogde de wetgever dat telkens waar de wet statutaire of contractuele vrijheid aan de vennootschap en haar oprichters liet, er een duidelijke basisregel bestond die van toepassing was als de partijen zelf geen regeling konden treffen.¹⁶⁸ Verder werd er ook gezocht naar een evenwicht tussen flexibiliteit voor de

¹⁶¹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001

¹⁶² Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 3

¹⁶³ MARESCEAU, K., *De vennootschap & haar nieuwe Wetboek*, Larcier, 2019, 9

¹⁶⁴ FRANCOIS, A en HELLEMANS, F., 'De definities, de basisbeginselen en de structuur van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen: een grondige BENOvatie' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, 2

¹⁶⁵ FRANCOIS, A en HELLEMANS, F., 'De definities, de basisbeginselen en de structuur van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen: een grondige BENOvatie' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, 2

¹⁶⁶ VAN ASSCHE, D., 'Het nieuwe WVV overbodige rompslomp of onvermoede mogelijkheden?' in CARNEWEL, T. (eds.) *Lessen na twee jaar WVV*, 1^e editie, Roularta, 2022, 10

¹⁶⁷ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 3

¹⁶⁸ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 12

vennootschap en aandeelhouders en bescherming van belangen van derden.¹⁶⁹ Een voorbeeld kan dit ophelderen: Een BV heeft een standaardvorm waarin de wet voorziet, maar in de statuten heeft de ondernemer de vrijheid om een soepele regeling in de BV te voorzien.¹⁷⁰

Verder was ook de wijziging van het internationaal vennootschapsrecht een derde pijler waarmee de wetgever rekening gehouden had. Dit ging voornamelijk over het regelen van de grensoverschrijdende verplaatsing van de statutaire zetel van vennootschappen.¹⁷¹ Hier gaat verder niet op ingegaan worden.

1.2 Invoering van de regeling van nietigheid van bestuursbesluiten

70. Zoals al vaak aangehaald, had de nietigheid van bestuursbesluiten geen wettelijke regeling en dit probleem ging de wetgever aanpakken met het maken van het nieuwe WVV. In de memorie werd er effectief een oplossing voorzien¹⁷²:

"Er wordt tevens voor het eerst een wettelijke regeling ingevoerd over de nietigheid van bestuursbeslissingen. Zij is geïnspireerd op de regeling die al langer bestaat voor beslissingen van de algemene vergadering van aandeelhouders."

Hieruit kan afgeleid worden dat de wetgever veel rechtsleer en rechtspraak volgde in hun redenering dat de regels van de Algemene Vergadering ook toepasbaar waren op besluiten van de Raad van bestuur. Verder had de wetgever uitdrukkelijk gekozen om de regeling van de Algemene Vergadering uit te breiden naar niet alleen de Raad van Bestuur, maar naar de besluiten van andere organen en tot alle rechtspersonen die door het WVV geregeld worden. Verder waren er weinig inhoudelijke veranderingen met de al bestaande regeling.¹⁷³ In dit hoofdstuk zal niet ingegaan worden op de inhoudelijke veranderingen.

Afdeling 2 Wat is een bestuursbesluit?

2.1 Algemeen

71. Net zoals in het oude recht, zal er eerst bepaald worden welke besluiten vatbaar zijn voor nietigheid. Om beroep te doen op de nietigheidsgronden van artikel 2:42 WVV, moet er eerst bepaald worden wat voor besluiten vatbaar zijn hiervoor. Net zoals in het oude recht, moet het besluit een rechtshandeling van een orgaan van de rechtspersoon zijn.¹⁷⁴ Het moet een rechtshandeling uitmaken om toerekenbaar te zijn aan de vennootschap en niet aan haar vennoten.¹⁷⁵ Het moet in die zin voldoen aan de geldigheidsvereisten voor een rechtshandeling. Volgens artikel 1.3 BW¹⁷⁶ is een rechtshandeling een wilsuiting waarbij een of meer personen de

¹⁶⁹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 12

¹⁷⁰ VAN ASSCHE, D., 'Het nieuwe WVV overbodige rompslomp of onvermoede mogelijkheden?' in CARNEWEL, T. (eds.) *Lessen na twee jaar WVV*, 1^e editie, Roularta, 2022, 10

¹⁷¹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 4

¹⁷² Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 18

¹⁷³ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, (607) 608

¹⁷⁴ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 29

¹⁷⁵ GEENS, K., WYCKAERT, M., *De vennootschap – Algemeen deel*, Wolters Kluwer, 2011, 596

¹⁷⁶ Art. 1.3 BW

bedoeling hebben om rechtsgevolgen te doen ontstaan. Een rechtshandeling bestaat uit vier kernvoorwaarden: (I) een geldige toestemming, (II) de vereiste bekwaamheid, (III) een bepaald of bepaalbaar en geldig voorwerp en (IV) een geoorloofde oorzaak. Een besluit van een orgaan van de vennootschap wordt gezien als een eenzijdige rechtshandeling die uitgaat van de rechtspersoon.¹⁷⁷

72. Verder is het ook mogelijk om een beslissing met negatieve gevolgen nietig te verklaren. Een nietige beslissing is een beslissing waarbij er besloten wordt om geen handeling te stellen.¹⁷⁸ Dit is bijvoorbeeld zo bij een niet-benoeming van een bestuurder of een beslissing om een vordering niet in te stellen. Het gevolg van een negatief besluit is dat er bij een nieuwe beslissing rekening moet gehouden worden met het vonnis. Als het orgaan dat op grond van de statuten of de wet verplicht is om een besluit te nemen, zal hij een nieuw besluit moeten nemen.¹⁷⁹

2.2 Verzelfstandiging van een bestuursbesluit

73. Zoals aangehaald in randnummer 27, is ook de verzelfstandiging van het besluit relevant zowel in het oude als in het huidige vennootschapsrecht. De verzelfstandiging van het besluit wil zeggen dat een beslissing een afzonderlijke rechtshandeling uitmaakt en dat het besluit daarom aanvechtbaar is.¹⁸⁰ De verzelfstandiging van het besluit in het nieuwe recht volgt dezelfde redenering als in het oude recht. (*Zie supra nr.27*)

2.3 Handelingen die geen rechtsgevolgen beogen

74. De besluiten van de organen van de vennootschap moeten rechtsgevolgen teweegbrengen om de vordering tot nietigverklaring hiervan in te roepen. Als de handelingen dit niet doen, zijn het geen besluiten en vallen ze niet onder het toepassingsgebied van de nietigheidsregeling.¹⁸¹ Net zoals in het oude recht, zijn het verlenen van symbolische titels of de uitingen van publieke opinies geen besluiten waarop de nietigheidsvordering van toepassing is.

Verder is het ook niet mogelijk dat een vergadering in zijn geheel geen voorwerp kan uitmaken van een vordering tot nietigverklaring. De vordering moet duidelijk betrekking hebben op een specifiek besluit van een orgaan van een rechtspersoon die een voorwerp op zich heeft.¹⁸²

Afdeling 3 Procedurele aspecten

3.1 Nietigheidsgronden

75. Vooraleer er dieper wordt ingegaan op de gronden tot nietigverklaring, is het belangrijk om te vermelden dat de regels van artikel 2:42 tot 2:48 WvV van dwingend recht zijn en ter bescherming zijn opgenomen van de partij die zich op de nietigheid kan beroepen.¹⁸³ Er kan niet van worden afgeweken in statuten of bij contract.¹⁸⁴ Een besluit van een orgaan kan eveneens ook nietig

¹⁷⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 30

¹⁷⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 35

¹⁷⁹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 36

¹⁸⁰ DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' TPR 2016/4, 1249

¹⁸¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 33

¹⁸² POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 34

¹⁸³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 49; TILLEMANN, B., *De geldigheid van besluiten van de algemene vergadering: het nieuwe artikel 190bis venn.w.*, KU Leuven, 1994, 37-38

¹⁸⁴ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 709

verklaard worden als deze in strijd is met een regel van openbare orde. Dit komt door de gemeenrechtelijke nietigheidsgronden die aanvullen van toepassing zijn op besluiten van de vennootschap door hun kwalificatie als rechtshandeling.¹⁸⁵

76. Verder is vooral artikel 2:42 WvV van belang. Hierin worden de gronden tot nietigverklaring neergelegd. Het is belangrijk om op te merken dat het dwingend karakter tot gevolg heeft dat de statuten of andere overeenkomsten van de vennootschap deze nietigheidsgronden niet kunnen beperken.¹⁸⁶ De statuten en andere overeenkomsten mogen de nietigheidsgronden wel uitbreiden. De statuten of aandeelhoudersovereenkomsten hebben niet de mogelijkheid om dit in te perken en mogen het recht tot vordering van nietigverklaring ook niet inperken.¹⁸⁷ Verder is het ook niet de bedoeling dat de rechter zichzelf in de plaats gaat stellen van de vennootschapsorganen door de besluiten inhoudelijk te toetsen of de opportuniteit ervan te toetsen. De rechter mag enkel kijken naar de wettigheid ervan.¹⁸⁸

Ondanks dat de statuten en aandeelhoudersovereenkomsten de wettelijke regeling van nietigheden van besluiten niet mogen inperken, wordt er wel aanvaard dat er afwijkingen mogen plaatsvinden op een manier dat de afwijking meer bescherming kan bieden aan de rechten van de personen die de nietigheid willen invoeren.¹⁸⁹

77. Artikel 2:42 WvV De eerste vordering tot nietigverklaring die kan worden ingeroepen zijn de vormgebreken. Dit staat geschreven in artikel 2:42, 1° WvV. Deze vormgebreken kunnen omschreven worden als onregelmatigheden in de wijze waarop een besluit tot stand komt.¹⁹⁰ Deze onregelmatigheden zullen nietig verklaard worden wanneer ze de besluitvorming beïnvloeden of als er bedrieglijk opzet aanwezig is.¹⁹¹ Dit is een samensmelting van oud artikel 64, 1° en 2° W.Venn. Volgens de wetgever wordt in dit deel van artikel 2:42 WvV niet enkel de formaliteiten en regels betreffende de beraadslaging en de stemming bedoeld, maar ook de regelmatigheid van de oproeping en van de agenda.¹⁹² Het ontbreken van notulen zullen niet leiden tot nietigheid, aangezien notulen als bewijsmiddel gezien worden op de genomen besluiten. Ze zijn zelf geen voorwaarde voor de geldigheid ervan, waardoor de nietigheid hier niet van toepassing is.¹⁹³ Wat wel gezien wordt als schending van vormvereisten, zijn het ontbreken van een uitnodiging tot oproeping van de Algemene Vergadering of een onrechtmatige weigering van een aandeelhouder om een Algemene Vergadering bij te wonen.¹⁹⁴

¹⁸⁵ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 738

¹⁸⁶ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 49

¹⁸⁷ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 709

¹⁸⁸ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 416

¹⁸⁹ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 710

¹⁹⁰ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 416

¹⁹¹ Art. 2:42, 1° WvV

¹⁹² Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 52

¹⁹³ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 740

¹⁹⁴ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 743

De samenvoeging van beide leden van het oude vennootschapsrecht bracht meer duidelijkheid voor besluiten buiten de agenda. Dit heet de zogenaamde 'beïnvloedingstest'.¹⁹⁵ Deze test werd voor het eerst gebruikt in het Cassatiearrest van 4 april 1975.¹⁹⁶ Hierbij moet er wel een onderscheid gemaakt worden tussen besluiten van de Algemene Vergadering en besluiten van de Raad van Bestuur. Bij besluiten van bestuursorganen zijn de bestuurders verplicht de vergadering bij te wonen. Bij besluiten van de Algemene Vergadering mogen de aandeelhouders of leden mogen wel afwezig zijn en mogen geloven dat de vergadering geen besluiten gaat nemen buiten de agenda.¹⁹⁷ Deze 'beïnvloedingstest' geeft de rechter voldoende ruimte om besluiten van beide organen apart te behandelen zonder dat de wet er zelf een onderscheid in maakt.¹⁹⁸

Verder is de wetgever ook van mening dat deze vorm pas tot nietigheid leidt als aangetoond is dat zij de stemming of de beraadslaging heeft kunnen beïnvloeden, of indien zij met bedrieglijk opzet werd begaan.¹⁹⁹ Een gebrekkige oproeping van een meerderheidsaandeelhouder die omwille van deze gebrekkige oproeping de Algemene Vergadering mistte, kon invloed hebben op het genomen besluit en kon daardoor nietig verklaard worden.²⁰⁰

Bedrieglijk opzet wordt in dezelfde mond genomen als fraude. In een arrest van de Hof van Cassatie van 3 oktober 1997²⁰¹ wordt bedrieglijk opzet omschreven als 'kwaad opzet, opzettelijke misleiding, ontrouw met het doel schade te berokkenen of winst te maken.' Hierna heeft het Hof zichzelf verbeterd op 16 november 2015²⁰² door bedrog te omschrijven als 'de oneerlijke handeling die moet worden verricht met het oogmerk schade te berokkenen of voordeel te behalen.' Een voorbeeld hiervan kan gezien worden wanneer er in de Algemene Vergadering een besluit wordt genomen over het ontslag van een vennoot die niet kan aanwezig zijn op die vergadering. De uitnodiging tot vergadering werd hem gestuurd op de eerste dag van zijn vakantie, waardoor hij niet in staat was om deze vergadering bij te wonen. Als er een beslissing nietig wordt verklaard door bedrieglijk opzet, dan hoeft de beïnvloedingstest niet plaats te vinden.²⁰³

78. De tweede vordering tot nietigverklaring is van inhoudelijke aard en staat neergeschreven in artikel 2:42, 2° Wv. Artikel 64, 3° W.Venn had het over bevoegdheidsoverschrijding en misbruik van recht of bevoegdheid. Dit artikel is aangepast naar de nieuwe wetgeving en wordt omschreven als 'rechtsmisbruik, misbruik, overschrijding of afwending van bevoegdheid.' De wetgever is van

¹⁹⁵ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 217

¹⁹⁶ Cass. 4 april 1975

¹⁹⁷ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 217

¹⁹⁸ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 217

¹⁹⁹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 53

²⁰⁰ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 216

²⁰¹ Cass. 3 oktober 1997

²⁰² Cass. 16 november 2015

²⁰³ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 753

mening dat het aangewezen lijkt om een ruim algemeen criterium voor deze restcategorie te behouden gelet op het limitatief karakter van de opsomming van de nietigheidsgronden.²⁰⁴ De bevoegdheidsoverschrijding werd ook al aangeraakt door de Raad van State in een eerder advies.²⁰⁵ Hierin omschreef de Raad van State dit als 'elke inhoudelijke onregelmatigheid van het besluit van de Algemene Vergadering die het gevolg is van een schending van de wet of van de statuten, buiten de andere onregelmatigheden opgesomd in artikel 2:42, 1°, 3° en 4° WVV.' In tegenstelling tot het eerste lid van artikel 2:42 WVV, moet hier geen beïnvloedingstest plaatsvinden.²⁰⁶

Verder heeft de wetgever ook uitleg gegeven bij beide elementen in artikel 2:42, 2° WVV. Ten eerste wordt met 'overschrijding van bevoegdheid' bedoeld dat het besluit genomen wordt buiten de formele sfeer van zijn bevoegdheid enerzijds, maar ook elke schending van een dwingende rechtsregel anderzijds. Bevoegdheidsoverschrijding doet zich ook voor wanneer een orgaan gaat handelen in strijd met de statuten en ook wanneer een orgaan handelt in strijd met een besluit dat bindend is voor een ander orgaan.²⁰⁷ Ten tweede staat in het artikel 'rechtsmisbruik, misbruik of afwending van bevoegdheid'. Hierbij wordt ook het misbruik van stemrecht door vennoten, aandeelhouders, obligatiehouders of leden verstaan, alsook misbruik of afwending van hun bevoegdheden door de Algemene Vergaderingen of organen van de Raad van Bestuur.²⁰⁸ Rechtsmisbruik is vooral van toepassing bij misbruik van stemrechten.²⁰⁹ Dit is van toepassing als het stemrecht wordt uitgeoefend op een wijze die de grenzen te buiten gaat. Een voorzichtig en bedachtzaam aandeelhouder zou deze grenzen niet overschrijden.²¹⁰ Bevoegdheidsafwending is aanwezig wanneer er een doelgebonden bevoegdheid wordt aangewend voor een ander doel dan waartoe ze is toegekend.²¹¹

Vervolgens wordt ook misbruik van bevoegdheid vermeld. Hierbij gebruikt men de Algemene Vergadering voor een ander doel dan wat is toegekend door de statuten.²¹² Verder heeft de wetgever ervoor gezorgd dat de tekst van artikel 2:42, 2° WVV voldoende ruim is om bij de beoordeling van misbruik rekening te houden met de verschillende argumenteringen waarmee de aandeelhouders en bestuurders de vennootschap benaderen.²¹³ Aandeelhouders mogen in principe hun eigen belang nastreven, terwijl organen van het bestuur het belang van de vennootschap moet nastreven.²¹⁴ Als een besluit van het bestuur in conflict komt met de belangen van de

²⁰⁴ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 53

²⁰⁵ Adv. RvS 5 november 1985, *Parl.St.*, Kamer 1989-1990, nr. 1214/1, 91

²⁰⁶ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 755

²⁰⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 286

²⁰⁸ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 53

²⁰⁹ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 418

²¹⁰ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 419

²¹¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 307

²¹² HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, 612

²¹³ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 223

²¹⁴ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, 614

vennootschap, dan kan ook dat besluit vernietigd worden. Een voorbeeld hiervan is het ontslag van een bestuurder zonder te voldoen aan de statutaire meerderheidsvoorwaarden.²¹⁵

79. Artikel 2:42, 3° WVV is gebaseerd op artikel 64, 3° W.Venn. Uit de Memorie van Toelichting kan ook afgeleid worden dat de expliciete bedoeling van wetgever was om deze artikelen rechtstreeks over te nemen.²¹⁶ Artikel 2:42, 3° WVV heeft het over de stemrechten. Dit artikel vermeldt: "*Wanneer stemrechten werden uitgeoefend die opgeschort zijn krachtens een wettelijke bepaling die niet in dit wetboek is opgenomen en, buiten deze onwettig uitgeoefende stemrechten, het aanwezigheids- of meerderheidsquorum vereist voor de besluiten ter algemene vergadering niet zou zijn bereikt.*"²¹⁷

Dit artikel gaat hand in hand met artikel 2:43 WVV. Dit artikel verklaart dat een stem ook nietig kan verklaard worden volgens de gronden van nietigverklaring van de rechtshandelingen.²¹⁸ In de Memorie van Toelichting legt de wetgever uit dat het niet betwist wordt dat een stem ook een rechtshandeling is waarop de nietigheid van toepassing is.²¹⁹ De rechtspraak behandelde eerst de nietigheid van de stem naar analogie van artikel 64 W.Venn en als men die wou invoeren in het oude recht, ging men artikel 64, 3° W.Venn als rechtsgrond gebruiken.²²⁰ Om de rechtszekerheid te bevorderen, heeft de wetgever beslist een wettelijke regeling in te voeren.²²¹

80. Dit kan gaan over opgeschorte stemrechten in een kredietinstelling of verzekeringsonderneming op grond van de eigen wetgeving over die financiële instelling of over op grond van de transparatiewetgeving opgeschorte stemrechten.²²² Ook dit artikel valt onder de beïnvloedingstest. Hier gaat het niet enkel om een kwantitatief criterium, maar ook over een kwalitatief criterium. Het kwalitatief criterium houdt in dat er moet nagegaan worden wat de impact van de uitgebrachte stemmen is op het stemgedrag van anderen.²²³ Het kwantitatief criterium houdt meer een rekenkundige benadering in. Dan wordt er gekeken naar het feit of de beslissing anders zou zijn geweest zonder de onregelmatigheid.²²⁴ De criteria zijn niet cumulatief, waardoor aan het kwalitatief of het kwantitatief criterium moet voldaan zijn om toegepast te worden.²²⁵ Het wordt ook aanvaard dat de nietigheid van een stem ook het gevolg kan zijn van de

²¹⁵ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 759

²¹⁶ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 53

²¹⁷ Art. 2:42, 3° WVV

²¹⁸ Art. 2:44; lid 1 WVV

²¹⁹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54

²²⁰ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 407

²²¹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54

²²² BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 422

²²³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 369

²²⁴ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 748

²²⁵ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 746

herleiding van de uitoefening van stemrecht op basis van rechtsmisbruik.²²⁶ De stem moet hierbij doorslaggevend zijn geweest voor het genomen besluit.²²⁷

81. Als er gesproken wordt over de nietigheid van een stem, moet er een onderscheid gemaakt worden tussen de stem als rechtshandeling en het besluit dat op grond van de stem is genomen.²²⁸ Een stem maakt een rechtshandeling uit die nietig verklaard kan worden op gemeenrechtelijke gronden. Deze rechtshandeling staat dan los van het betreffende besluit.²²⁹

Een stem als rechtshandeling zal daarbij ook nietig verklaard moeten worden op grond van de gemeenrechtelijke gronden voor de nietigheid van rechtshandelingen. Zoals elke rechtshandeling, moet ook deze handeling voldoen aan alle geldigheidsvoorwaarden voor de gemeenrechtelijke rechtshandeling: (I) vrije en bewuste toestemming, (II) de bekwaamheid om de rechtshandeling te stellen, (III) bepaalbaar en geoorloofd voorwerp en (IV) een geoorloofde oorzaak.²³⁰

Als het geschil gaat over het besluit dat steunt op de stem, dan moet er voldaan worden aan de eerder aangehaalde beïnvloedingstest. Hierbij kan de nietigheid van een stem dus wel degelijk leiden tot de nietigheid van het besluit, op voorwaarde dat de eiser kan aantonen dat zonder de nietige stem de wettelijke of statutaire aanwezigheids- en/of meerderheidsquora rekenkundig niet zou behaald zijn.²³¹ Als de nietige stem geen invloed had op de stemming en daardoor niet kan resulteren in een nietig besluit, dan zal de vordering tot nietigverklaring onontvankelijk verklaard worden door gebrek aan belang.²³² Hieruit kan afgeleid worden dat de wet enkel het kwantitatief criterium van de beïnvloedingstest gebruikt.²³³

82. Artikel 2:42, 4° WVV heeft het over nietigheidsgronden bij '*enige andere in dit wetboek vermelde reden*'.²³⁴ Dit artikel is een letterlijke omzetting van artikel 61, 5° W.Venn. Dit wordt ook bevestigd in de Memorie van Toelichting.²³⁵ Hierbij gaat het vooral over situaties waarin een besluit wordt genomen, terwijl er een bestuurs- of commissarisverslag ontbreekt dat op straffe van nietigheid voorgeschreven moet worden.²³⁶ Hierbij moet er weliswaar niet aangetoond worden dat het ontbreken van dat verslag het besluit heeft beïnvloed.²³⁷ Een uitdrukkelijke nietigheid zal vaak worden voorgeschreven voor een afwezig verslag, waarbij het belangrijk is om het informatierecht

²²⁶ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 423

²²⁷ ARNOUTS, K. en HACHEZ, C., 'Art. 2:43 WVV' in X, *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, OVV, afl. 75 (1 april 2024), 4

²²⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 408

²²⁹ ARNOUTS, K. en HACHEZ, C., 'Art. 2:43 WVV' in X, *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, OVV, afl. 75 (1 april 2024), 3

²³⁰ Art. 5:27 BW

²³¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 420

²³² POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 420

²³³ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P. en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 766

²³⁴ Art. 2:42, 4° WVV

²³⁵ Wetontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 53

²³⁶ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 422

²³⁷ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 422

van de aandeelhouders en andere belanghebbenden zeker te stellen.²³⁸ Dit geldt wel enkel als het verslag volledig ontbreekt. Het WVV voorziet zelf in bijzondere nietigheidsgronden waarop artikel 2:42, 4° WVV, zoals bijvoorbeeld de nietigheid van statutenwijziging die niet is gebeurd in de vorm die voor de oprichtingsakte is vereist²³⁹ of de nietigheid van een besluit tot benoeming of vernieuwing van het mandaat van een commissaris zonder naleving van artikel 3:58, §1-3 WVV.²⁴⁰

83. Belangenconflicten Net zoals in het oude recht, kunnen ook belangenconflicten leiden tot de nietigheid van bestuursbesluiten. Zowel voor de BV (artikel 5:76 WVV) als de NV (artikel 7:96, 7:102, 7:115, 7:117 WVV) is hier een expliciete regeling voor opgenomen. Deze regeling is overgenomen van het oude vennootschapsrecht, maar is verstrengd.²⁴¹ Het uitgangspunt omtrent de belangenconflicten blijft dezelfde: geconflicteerde bestuurders mogen niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming over de situatie waarin het belangenconflict speelt.²⁴² De vennootschap kan de nietigheid van een bestuursbesluit vorderen als het besluit is aangetast door een belangenconflict en de wederpartij dit had moeten weten of wist.²⁴³ Het belangenconflict vindt werking als een bestuurder een beslissing gaat nemen waarbij hij zowel een onrechtstreeks als een rechtstreeks belang kan hebben dat strijdig is met het belang van de vennootschap.²⁴⁴ De artikels in het WVV geven niet aan welk orgaan van de vennootschap bevoegd is om de nietigheidsvordering in te stellen namens de vennootschap, waardoor de normale bevoegdheidsregels in werking blijven.²⁴⁵

In eerste instantie moet de conflicteerde bestuurder het belangenconflict melden aan de andere bestuurders vooraleer er een besluit kan genomen worden.²⁴⁶ Het bestuursorgaan zal in deze instantie de beslissing niet kunnen delegeren naar een ander orgaan om de procedure inzake belangenconflicten te ontwijken.²⁴⁷

Niet elke schending van de procedure inzake belangenconflicten zal nietigheid voortbrengen. Een deel van de rechtsleer is van mening dat de schending van een belangenconflictenregeling pas nietig is als de schending ervan een invloed heeft gehad op het genomen besluit.²⁴⁸ Ook de rechtspraak heeft dit gevolgd. De Rechtbank van Koophandel van Luik²⁴⁹ was van mening dat als een bestuurder optrad als wederpartij in een contract met de vennootschap, dat er een automatische nietigheid zou plaatsvinden, waarbij er geen bewijs van belangenschade moest gegeven worden. Hiervoor kwam er een arrest van de Rechtbank van Koophandel te Dendermonde²⁵⁰ waarin er voorrang werd gegeven aan een andere interpretatie. Hier konden enkel

²³⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 371

²³⁹ Art. 2:5, §4 WVV

²⁴⁰ Art. 3:58, §4 WVV

²⁴¹ MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 82

²⁴² MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 83

²⁴³ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1537

²⁴⁴ MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 82

²⁴⁵ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1537

²⁴⁶ MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 85

²⁴⁷ MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 85

²⁴⁸ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1537

²⁴⁹ Kh. Luik 1 september 2014

²⁵⁰ Kh. Dendermonde 15 april 2011

ernstige schendingen van de belangenconflictenregels maar leiden tot de nietigheid.²⁵¹ Uiteindelijk begon het Hof van Cassatie zich te mengen in de discussie met het arrest op 9 december 2021.²⁵² Het Hof heeft hierbij de interpretatie van de Rechtbank van Koophandel van Dendermonde gevolgd. De nietigheid kan niet uitgesproken worden als de feitenrechter bepaalt dat de belangenconflictprocedure geen invloed heeft gehad op de besluitvorming.²⁵³ DE WULF vond deze redenering en arrest verdedigbaar, maar moeilijk houdbaar.²⁵⁴ Verder was hij ook van mening dat de term 'automatische nietigheid' ongelukkig gebruikt werd, want de nietigheid moest nog steeds gevorderd worden en door de rechter uitgesproken worden.²⁵⁵ Hierbij is de belangenconflictprocedure niet in strijd met een expliciete wettekst, wat de verdedigbaarheid bevordert.²⁵⁶ Zowel DE WULF als DE DIER waren van mening dat deze regeling niet houdbaar was onder het WVV. De belangenconflictenregeling hoeft niet altijd toegepast te worden.

Verder kan de vennootschap, samen met de personen genoemd in artikel 2:44 en 2:46 WVV, de nietigheid vorderen voor besluiten die gestemd zijn waarbij de belangenconflictenprocedure geschonden is. Hierbij is het wel noodzakelijk dat de wederpartij bij die besluiten op de hoogte was of had moeten zijn dat er een schending van de belangenconflicten plaatsvond.²⁵⁷ Een vordering tot nietigverklaring in het geval van een belangenconflict gaat resulteren in relatieve nietigheid, die wel vatbaar is voor uitdrukkelijke of stilzwijgende bevestiging.²⁵⁸ Verder zal de naleving van de belangenconflictregeling geenszins een garantie zijn als het gaat over de bestuurdersaansprakelijkheid. Zij zullen persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn als de vennootschap schade lijdt door beslissingen die hun een financieel voordeel gegeven hebben die in het nadeel van de vennootschap spelen.²⁵⁹

84. Verdere nietigheidsgronden De nietigheidsgronden vermeldt in artikel 2:42 WVV zijn niet de enige nietigheidsgronden die ingeroepen kunnen worden. Voor de nietigheid van bestuursbesluiten in het oude recht, kon er teruggevallen worden op het gemeen burgerlijk recht, met aanvulling van de analogie van de regels van de Algemene Vergadering. In het nieuwe recht is de situatie omgekeerd.²⁶⁰ Een besluit is een rechtshandeling van de vennootschap en deze rechtshandeling moet voldoen aan de geldigheidsvereisten van een rechtshandeling. Hieruit kan afgeleid worden dat bedrog en dwaling bij het opstellen van een besluit ook de nietigheid tot gevolg kan hebben.²⁶¹

²⁵¹ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1538

²⁵² Cass. 9 december 2021

²⁵³ DE WULF, H., 'Schending van de belangenconflictregeling voor bestuurders leidt niet automatisch tot de nietigheid van de bestuursbeslissing', noot onder HvC 9 december 2021, *WP* 2022-19, 1

²⁵⁴ DE WULF, H., 'Schending van de belangenconflictregeling voor bestuurders leidt niet automatisch tot de nietigheid van de bestuursbeslissing', noot onder HvC 9 december 2021, *WP* 2022-19, 5

²⁵⁵ DE WULF, H., 'Schending van de belangenconflictregeling voor bestuurders leidt niet automatisch tot de nietigheid van de bestuursbeslissing', noot onder HvC 9 december 2021, *WP* 2022-19, 6

²⁵⁶ DE WULF, H., 'Schending van de belangenconflictregeling voor bestuurders leidt niet automatisch tot de nietigheid van de bestuursbeslissing', noot onder HvC 9 december 2021, *WP* 2022-19, 15

²⁵⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 377-378

²⁵⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 378

²⁵⁹ MARESCAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019, 86

²⁶⁰ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 422

²⁶¹ BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 423

3.2 Wie kan de vordering tot nietigheid instellen?

85. Algemeen De vorderingsgerechtigheid om de nietigheid in te roepen is neergeschreven in artikel 2:44 WvV. Lid 1 van dit artikel zegt:

"De ondernemingsrechtbank spreekt de nietigheid van een besluit uit op verzoek van de rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen."

Dit artikel stemt overeen met de tekst van artikel 179, §1 W.Venn, maar werd uitgebreid tot alle organen van rechtspersonen in plaats van enkel de Algemene Vergadering.²⁶² Hierbij wordt ook in de eerste plaats gedacht aan de aandeelhouders, obligatiehouders en de leden van het bestuursorgaan.²⁶³ Een aandeelhouder heeft wel geen belang om de nietigheid te vorderen om een andere persoon te beschermen, omdat zijn belang niet persoonlijk is.²⁶⁴

De commissaris, lasthebbers, afzonderlijke leden van collegiale bestuursorganen, de Algemene Vergadering van obligatiehouders en individuele leden van collegiale organen²⁶⁵ vallen niet onder de nieuwe wetgeving.²⁶⁶ Tegen besluiten van de laatstgenoemde kan wel een vordering tot nietigverklaring ingediend worden als zij handelen op grond van een vertegenwoordigingsbevoegdheid die aan hen verleend wordt.²⁶⁷ De gelijktrekking van alle organen wordt verdedigd, want er bestaan geen argumenten die zeggen dat een verschillende behandeling beter is.²⁶⁸ Ook de wetgever is hier duidelijk in²⁶⁹:

'Vooreerst kan de rechtspersoon de nietigheidsvordering instellen. Daarnaast kan de nietigheidsvordering slechts worden ingesteld door een persoon die belang kan aantonen bij de naleving van de geschonden rechtsregel.'

Een nieuwe regeling die het WvV toegepast heeft, is dat de rechtspersoon zelf ook een vordering tot nietigverklaring kan instellen. Dit was niet expliciet geregeld in het oude vennootschapsrecht, waardoor de wetgever dit nu verankerd heeft in het nieuwe recht.²⁷⁰ Hierbij moet er wel opgemerkt

²⁶² Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 55

²⁶³ FRANCOIS, A en DE METS, W., 'Regeling van geschillen onder het WvV: nog steeds meer dan geschillenregeling' in BREWAEYS, P., COLLE, P., GULDIX, E. en MAES, B., *Redelijk eigenzinnig... Liber Amicorum*, 1e editie, KnopsPublishing, 2022, (427) 444

²⁶⁴ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 788

²⁶⁵ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 723

²⁶⁶ HOUBEN, R., "De nietigheid van besluiten van rechtspersonen" in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (ed.) *Het WvV doorgelicht*, Intersentia, 2021, (607) 608

²⁶⁷ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 709

²⁶⁸ HOUBEN, R., "De nietigheid van besluiten van rechtspersonen" in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (ed.) *Het WvV doorgelicht*, Intersentia, 2021, (607) 608

²⁶⁹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54

²⁷⁰ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54

worden dat de vennootschap geen nietigheidsvordering tegen zichzelf kan instellen.²⁷¹ Omdat de vordering tot nietigverklaring ingesteld moet worden tegen de vennootschap zelf, zorgt dit voor onduidelijkheid.²⁷² Ook de wetgever zelf heeft hier geen antwoord op gegeven in de Memorie. Dit kan wel opgelost worden door een lasthebber ad hoc aan te stellen die de belangen van de rechtspersoon zal verdedigen als verweerder.²⁷³

86. Belang Verder is het zo dat het belang van artikel 2:44 WvV bestaat uit twee dimensies. Ten eerste moet de persoon die de vordering instelt, beschikken over het belang zoals vermeld in artikel 17-18 van het Gerechtelijk Wetboek. Zoals in het oude recht, moet het belang persoonlijk, rechtmatig en dadelijk zijn. Verder moet het belang zowel bij de instelling van de vordering als bij het hele geding aanwezig zijn.²⁷⁴ Als dit belang niet aanwezig was op zowel het moment dat de vordering wordt ingesteld als durende het hele geding, dan wordt de vordering onontvankelijk verklaard.²⁷⁵

Artikel 2:44, lid 2 WvV vermeldt verder dat:

"Hij die voor het bestreden besluit heeft gestemd of die uitdrukkelijk of stilzwijgend afstand heeft gedaan van het recht zich daarop te beroepen, behoudens een gebrek in de toestemming, tenzij de nietigheid het gevolg is van de overtreding van een regel van openbare orde."

Ook dit kwam overeen met de regeling van artikel 178, lid 2 W.Venn. In de Memorie van Toelichting wordt dit ook verduidelijkt dat artikel 2:44 WvV vooral de aandeelhouders, obligatiehouders en de leden van het bestuursorgaan worden bedoeld.²⁷⁶ Verder werd deze lijst op niet-limitatieve wijze opgesomd om te regelen wie of wat als orgaan gekwalificeerd werd.²⁷⁷

Hieronder wordt de derdenregeling omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten besproken, maar het staat vast dat derden wel een belang hebben om de nietigheid van bestuursbesluiten in te roepen.²⁷⁸ Een voorbeeld hiervan: Als de rechten die derden verworven hebben, gewijzigd worden door een beslissing van een bestuursorgaan als zij gecontracteerd hebben met de vennootschap.²⁷⁹

87. Derden Zoals hierboven vermeld, kan de nietigheidsvordering ook ingesteld worden door "een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen".²⁸⁰

²⁷¹ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 799

²⁷² POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 644

²⁷³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 644

²⁷⁴ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 596

²⁷⁵ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 596

²⁷⁶ FRANCOIS, A en DE METS, W., 'Regeling van geschillen onder het WvV: nog steeds meer dan geschillenregeling' in BREWAEYS, P., COLLE, P., GULDIX, E. en MAES, B., *Redelijk eigenzinnig... Liber Amicorum*, 1e editie, KnopsPublishing, 2022, (427) 444

²⁷⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 40

²⁷⁸ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 789

²⁷⁹ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 789

²⁸⁰ Art. 2:44, lid 1 WvV

Dit zou de implicatie geven dat elke derde met belang een vordering kan indienen tegen besluiten van de vennootschap. Zowel in het oude als in het nieuwe vennootschapsrecht was dit een groot punt van discussie (zie *infra* 107 ev.). De Memorie van Toelichting heeft dit ook aangeraakt²⁸¹:

"Conform de heersende rechtspraak en rechtsleer hebben derden, zoals schuldeisers en werknemers, geen belang bij de naleving van rechtsregels over de vorm van besluiten van rechtspersonen. Een schuldeiser die door een besluit in zijn verhaalsrechten wordt benadeeld, kan een nietigheidsvordering tegen dat besluit via zijdelingse weg brengen of kan een pauliaanse vordering instellen tegen de verrichting die hem bedrieglijk benadeelt, indien de voorwaarden voor die vorderingen zijn vervuld."

Uit deze redenering van de wetgever kan afgeleid worden dat er nog steeds twijfel ontstaat over het feit of derden ook de nietigheid van besluiten van de vennootschap mogen indienen. Om een deel van de twijfel weg te nemen, heeft de wetgever artikel 2:48 WvV ingevoerd. Het is wel duidelijk dat de wetgever de mogelijkheden besluiten van vernietiging van vennootschapsorganen te beperken, maar dit kan niet uit deze tekst afgeleid worden.²⁸²

3.3 Tegen wie moet de vordering tot nietigheid ingesteld worden?

88. Artikel 2:45, lid 1 WvV regelt tegen wie de vordering tot nietigverklaring moet ingevoerd worden, namelijk tegen de rechtspersoon. Zoals eerder aangehaald, is een besluit van een orgaan van de vennootschap een rechtshandeling die wordt toegerekend aan de vennootschap. Hierdoor moet de vordering ingesteld worden tegen de vennootschap.²⁸³ Als de vordering wordt ingesteld tegen de leden van een orgaan, dan zal deze onontvankelijk verklaard worden.²⁸⁴

Dit werd ook bevestigd door het Hof van Beroep van Gent op 26 oktober 2015.²⁸⁵ In dit arrest beweerde de eiser dat de vennootschap waartegen de vordering tot nietigverklaring ingediend werd, geen belang of hoedanigheid om hoger beroep in te stellen als procespartij. Het Hof volgde deze redenering niet en was van mening dat een vennootschap waartegen de vordering wordt ingesteld, wel een belang heeft om hoger beroep aan te tekenen tegen deze vordering.²⁸⁶

3.4 Termijn

89. Volgens artikel 2:143, §4, lid 2 WvV moet de vordering tot nietigverklaring ingevoerd worden binnen de zes maanden vanaf de dag waarop besluiten kunnen worden tegengeworpen aan degene die de nietigheid inroept of van de dag waarop hij er kennis van heeft gekregen.²⁸⁷ Deze korte termijn heeft de wetgever ingevoerd voor de rechtszekerheid te bevorderen. De wetgever gaat de personen die nadelig behandeld zijn door het besluit, aanzetten om snel de beslissing te maken over het instellen van de vordering om de onzekerheid van het eventueel nietige besluit tegen te

²⁸¹ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 55

²⁸² BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 806

²⁸³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 637

²⁸⁴ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 813

²⁸⁵ HvB Gent, 26 oktober 2015

²⁸⁶ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1532

²⁸⁷ Art. 2:143, §4, lid 2 WvV

gaan. Niet de hele rechtsleer is hier mee akkoord, omdat dit te veel voorrang zou geven aan de rechtszekerheid.²⁸⁸

De termijn van zes maanden is van toepassing op de nietigverklaring van de regels onder artikel 2:44 WvV. Verder is dit ook van toepassing op besluiten van zowel de Algemene Vergadering als de Raad van Bestuur.²⁸⁹ De gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar²⁹⁰ blijft wel van toepassing voor vorderingen die niet onder het toepassingsgebied van artikel 2:44 WvV vallen.²⁹¹

90. Net zoals in het oude recht, spreken we hier over een vervaltermijn en geen verjaringstermijn. De meerderheidsstrekking van de rechtsleer is het erover eens dat hier over een vervaltermijn gesproken wordt. De redenering hierachter ligt in het feit dat ze de belanghebbenden willen aanzetten om snel op te treden. De bewoording in het artikel (*kunnen niet meer ingesteld worden na het verstrijken van een termijn van zes maanden*)²⁹² geven ook blijk van de kwalificatie van een vervaltermijn. Dit wordt ook bevestigd door de Ondernemingsrechtbank van Brussel²⁹³ waarin de rechter ook de bewoording van het artikel aanhaalde dat het doel van de wetgever samenhang met het belang van de rechtszekerheid.

Verder zal deze termijn niet vatbaar zijn voor stuiting of schorsing. Het Hof van Beroep in Gent²⁹⁴ moest een uitspraak doen waarin de vennootschappen aanboden om de termijn van zes maanden te schorsen tot er een definitieve rechterlijke beslissing kwam over de aanpassen van de jaarrekeningen van de vennootschap. Het Hof was hierbij van mening dat er geen opschorting kon zijn door de kwalificatie als vervaltermijn en niet als verjaringstermijn.

91. Hiernaast mag de termijn wel verlengd worden als er overmacht aanwezig is. Dit heeft het Hof van Cassatie beslist.²⁹⁵ Overmacht gaat de termijn verlengen om de belanghebbende de mogelijkheid te geven om handelingen te stellen tot de overmacht eindigt.²⁹⁶ De verlenging is mogelijk voor de periode die nodig is om handelingen te stellen als de overmachtssituatie is beëindigd, waarbij er ook rekening gehouden wordt met de concrete omstandigheden.²⁹⁷ Hiervoor moeten wel de voorwaarden van overmacht voldaan zijn, namelijk: (I) de omstandigheden kunnen niet toerekenbaar zijn aan hem en (II) hij bevindt zich niet in de mogelijkheid om te handelen binnen de termijn van artikel 2:143, §4, lid 2 WvV.²⁹⁸

Als de termijn vervalt, zal de belanghebbende zijn recht tot vordering van nietigheid verliezen. Het verstrijken van de termijn heeft tot gevolg dat hij een subjectief recht verliest, wat niet betekent dat de beslissing geldig is.

²⁸⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 484-485

²⁸⁹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 486

²⁹⁰ Art. 2262bis oud BW

²⁹¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 486

²⁹² Art. 2:143, §4, lid 2 WvV

²⁹³ Orb. Brussel 11 oktober 2023

²⁹⁴ HvB Gent 25 oktober 2021

²⁹⁵ Cass. 27 maart 1919

²⁹⁶ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 492

²⁹⁷ MARCHANDISE, M., *La prescription libératoire en matière civile*, Larcier, 2007, 49

²⁹⁸ VAN GERVEN, D., *Handboek vennootschappen, Algemeen deel*, Larcier, 2020, 759

3.5 De gevolgen van de nietigheid

92. Algemeen De gevolgen van de nietigheid worden geregeld in artikel 2:47 WvV en is gebaseerd op artikel 180 W.Venn. Het uitgangspunt dat voorhanden is, is dat de vordering tot nietigverklaring gevolg heeft ten aanzien van allen. Dit wordt de 'erga omnes' werking genoemd.²⁹⁹ Dit geldt niet voor personen die geen partij waren in het geding. Dan heeft het pas gevolg bij de bekendmaking van het arrest volgens artikel 2:47, lid 2 WvV.³⁰⁰

De gevolgen van de nietigheid gaan pas intreden na de nietigverklaring van het besluit. Een besluit dat is aangetast door een nietigheidsgrond, blijft gelden zolang het niet nietig verklaard is.³⁰¹ Verder heeft de nietigverklaring ook terugwerkende kracht, in overeenstemming met de gemeenrechtelijke regels.³⁰² De nietigheid heeft tot doel om de toestand van voor de nietigheid te herstellen, wat een toepassing is van artikel 5.62 BW.³⁰³ Dit werd ook beslist in een arrest van het Hof van Cassatie van 18 juni 2020.³⁰⁴ In dit arrest werd volgende overweging gemaakt:

*"Besluiten van vennootschapsorganen die niet beantwoorden aan de gestelde vorm- of grondvoorwaarden houden daardoor niet op te bestaan. Enkel door de nietigverklaring wordt een besluit immers uit de rechtsorde verwijderd. Een voor vernietiging vatbaar besluit behoudt bijgevolg zijn rechtsgevolgen zolang het niet door de rechter wordt vernietigd. Zulk besluit behoudt zijn bindende kracht ten aanzien van de vennoten van de vennootschap."*³⁰⁵

93. Derdenverzet Het nieuwe recht heeft de regeling van de verworven rechten van derden verfijnt. De bescherming van derden die te goeder trouw is in het nieuwe WvV niet meer afhankelijk van een beslissing van de rechter.³⁰⁶ De goede trouw moet zowel subjectief (geen kennis van het gebrek van het besluit) als objectief (kenden het gebrek niet) voldaan zijn. Hierdoor is hun recht tot schadevergoeding niet aangetast.³⁰⁷

Het derdenverzet bij de vordering tot nietigverklaring blijft gelden bij de erga omnes werking van de nietigverklaring. Iedereen die niet opgeroepen is of is tussengekomen in de vordering, kan derdenverzet aantekenen als hij benadeelt wordt. Dit is geregeld via het gerechtelijk wetboek, meer bepaald artikel 1122 Ger.w.³⁰⁸. De voorwaarde om derdenverzet aan te tekenen, is dat hij het vereiste belang moet hebben. Artikel 1228 Ger.w. bevat de regeling voor de termijn van derdenverzet, namelijk zes maanden vanaf de bekendmaking van de rechterlijke beslissing.³⁰⁹

²⁹⁹ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 825

³⁰⁰ Art. 2:47, lid 2 WvV

³⁰¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 517

³⁰² POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 518

³⁰³ Art. 5.62 BW

³⁰⁴ Cass. 18 juni 2020

³⁰⁵ Cass. 18 juni 2020

³⁰⁶ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 229

³⁰⁷ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 230

³⁰⁸ Art. 1122 Ger.w.

³⁰⁹ Art. 1228 Ger.w.

94. Derdenbescherming Er moet wel een nuance gezet worden op het derdenverzet in het licht van artikel 2:48 WVV. Dit artikel zegt dat de nietigheid niet kan tegengeworpen worden aan derden die op, op grond van het besluit, rechten jegens de rechtspersoon hebben verkregen zonder dat zij het gebrek waarmee het besluit is behept kenden of behoorden te kennen.³¹⁰ Verder verduidelijkt dit artikel dat de derdenbescherming onderworpen is aan een dubbele voorwaarde: (I) derden moeten rechten gekregen hebben tegen de rechtspersoon op grond van een nietig besluit en (II) derde kende het gebrek niet en behoorde het ook niet te weten.³¹¹

Het gevolg van deze derdenbescherming in artikel 2:48 WVV is duidelijk. De nietigheid van het besluit waardoor derden rechten gekregen hebben, is niet tegenwerpelijik aan deze derden en kan daarbij ook geen afbreuk doen aan zijn verworven rechten.³¹²

³¹⁰ Art. 2:48, eerste zin WVV

³¹¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 526

³¹² POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 529

Afdeling 4 Tussenconclusie

Dit hoofdstuk tracht een antwoord te vinden op volgende onderzoeksvraag: Op welke manier kunnen besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het huidige vennootschapsrecht en welke invloed heeft de Algemene Vergadering hierop gehad?

95. In 2019 is het vennootschapsrecht helemaal veranderd door de invoering van het WVV. Deze hervorming van het vennootschapsrecht beoogde niet alleen de modernisering van het vennootschapsrecht, maar wou het vennootschapsrecht ook vereenvoudigen en de positie van de aandeelhouders en andere betrokkenen in de vennootschap versterken. De nietigheid van besluiten van bestuursorganen werd in het oude recht overgelaten aan de rechtspraak en rechtsleer, maar werd vaak opgelost door de analogische toepassing van de regels van de Algemene Vergadering en het gemeen burgerlijk recht. Nu is er wel sprake van een eenduidig en formeel kader. Artikel 2:42 WVV is het centrum van deze regeling en bepaalt op welke gronden de besluiten van de Raad van Bestuur nietig kunnen verklaard worden.

96. De wetgever heeft een duidelijke keuze gemaakt om de regeling van de Algemene Vergadering van het oude recht als uitgangspunt te nemen bij de uitwerking van de regels van bestuursbesluiten. Hierdoor is er een grote gelijkschakeling doorgevoerd. Zowel beslissingen van de Algemene Vergadering als die van bestuursorganen kunnen op vergelijkbare wijze worden aangevochten en nietig verklaard. Dit kan opgemerkt worden door de structuur en de inhoud van artikel 2:42 WVV. Hierdoor is de invloed van de Algemene Vergadering vooral van juridische en conceptuele aard. Omdat hun regelgeving als inspiratie diende voor de nieuwe regeling omtrent bestuursbesluiten, hebben zij de basis gelegd van de regeling die hier voorhanden is. Hierbij heeft het WVV ook bevestigd dat de nietigheden van besluiten van de Raad van Bestuur niet alleen getoetst worden aan de regelgeving van het WVV, maar ook in het algemeen aan het verbintenissenrecht. Hierdoor blijven de verbintenissenrechtelijke wilsgebreken zoals bedrog, dwaling of geweld ook gronden tot nietigheid, wat de link tussen het verbintenissenrecht en het vennootschapsrecht versterkt.

97. Concreet zijn bestuursbesluiten nietig volgens de gronden vermeld in artikel 2:42 WVV, namelijk vormgebreken, bedrieglijk opzet of fraude of overschrijding van bevoegdheden. Verder zijn besluiten ook nietig als: (I) ze genomen zijn in strijd met de wet, de statuten of het dwingend recht, (II) ze het gevolg zijn van rechtsmisbruik, door bijvoorbeeld de belangen van de vennootschap te schenden met het stemrecht of (III) de besluiten tot stand gekomen zijn door onrechtmatige of opgeschorte stemrechte, die essentieel zijn voor het bereiken van een meerderheid.

In het bijzonder wordt er ook aandacht besteed aan de zogenoemde 'beïnvloedingstest'. Deze test bepaalt of een vormgebrek of onregelmatigheid van artikel 2:42, 1° WVV effectief impact heeft op de stemming of beraadslaging. De beïnvloedingstest zorgt ervoor dat de rechter een beoordelingskader kan gebruiken om deze bepaling in te roepen. Verder geldt dit niet altijd, want de beïnvloedingstest is niet verplicht bij bedrieglijk opzet. Deze test is het bewijs dat de regeling van de Raad van Bestuur met evenveel belang erkend wordt als de Algemene Vergadering.

98. Omdat de Algemene Vergadering de basis gelegd heeft voor deze regels, zijn ook de procedurele aspecten samengevoegd voor alle organen. Een nietigheidsvordering kan ingesteld worden door de rechtspersoon of een belanghebbende, zoals een aandeelhouder of bestuurder. Hoewel deze groep beperkt blijft tot de personen met een persoonlijk en rechtmatig belang, blijkt deze regelgeving wel ruim genoeg. Ook derden kunnen een vordering instellen, maar enkel als zij een persoonlijk en actueel belang kunnen aantonen.

Net zoals in het oude recht, blijft er wel discussie bestaan over het feit of derden ook een vordering tot nietigverklaring kunnen indienen. De wetgever heeft wel benadrukt dat derden in beginsel geen belang hebben om een schending van interne besluitvormingsregels in te stellen, maar ze kunnen wel via een zijdelingse of pauliaanse vordering instellen. Hierdoor heeft de wetgever toch een vorm van bescherming geboden aan externe benadeelde partijen.

99. De gevolgen van de nietigheid zijn ook duidelijk omkaderd. Een nietig besluit wordt geacht nooit te bestaan en heeft daardoor ook nooit geacht rechtsgevolgen te hebben. Hier is het dus duidelijk dat de nietigheid een terugwerkende kracht heeft. Derden die zich te goeder trouw beroepen op een nietig besluit, worden wel beschermd door artikel 2:48 WvV.

100. Uit dit hoofdstuk kan vervolgens geconcludeerd worden dat het huidige wettelijke kader zorgt voor een duidelijke en functionele regeling voor de nietigheid van bestuursbesluiten binnen de vennootschappen. De invloed van de Algemene Vergadering is essentieel geweest in de opmaak van de huidige regelgeving. Door het gebrek aan wetgeving voor de nietigheid van bestuursbesluiten, werd er in de praktijk teruggegrepen naar de rechtsleer, rechtspraak en de analogie met de regels van de Algemene Vergadering. De wetgever heeft erkend dat deze lacune bestond in het oude recht en heeft daardoor deze regelgeving ingevoerd en de regels van de Algemene Vergadering als inspiratiebron hiervoor. De invloed van de Algemene Vergadering is hierdoor fundamenteel voor de huidige rechtsgrond voor de nietigheid van bestuursbesluiten.

Hoofdstuk 4: Welke knelpunten omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten waren aanwezig in het oude recht en zijn deze opgelost door het WVV?

In dit hoofdstuk zal er, na de bespreking van het oud en het nieuw vennootschapsrecht omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten, ingegaan worden op de knelpunten die aanwezig waren in het oude recht. Verder zal er een bespreking komen over hoe de wetgever deze problemen heeft proberen op te lossen in het nieuwe recht. Hierna zal er gekeken worden of er nog onregelmatigheden zijn in de regeling van de nietigheid van bestuursbesluiten in het nieuwe recht en zullen er aanbevelingen volgen over hoe de nietigheidsregeling nog geoptimaliseerd kan worden.

Afdeling 1 Knelpunten in het oude recht

1.1 Derden

101. Zoals eerder aangehaald (*zie supra nr. 46*), was in het oude recht een verdeeldheid over wie gezien werd als belanghebbende onder artikel 178 W.Venn om een vordering tot nietigverklaring in te dienen. Hierbij kon de vordering ingesteld worden door elke belanghebbende, waarbij in eerste instantie gedacht werd aan de aandeelhouders die een nadeel ondervinden van het genomen besluit.³¹³

102. In het oude recht was er veel verdeeldheid of een derde (hierna: outsider) ook vorderingsgerechtigd was om een vordering tot nietigverklaring in te stellen. De meerderheid van de rechtsleer had zich achter de mening gezet dat derden geen beroep tot nietigverklaring konden indienen op grond van artikel 178 W.Venn, maar wel via gemeenrechtelijke vorderingen konden instellen tegen het besluit. Verder steunde deze strekking zich op de letterlijke bewoording van artikel 17-18 Ger.w., waardoor ze moesten bewijzen dat ze beschermd werden door het besluit waarvoor de nietigheid ingevoerd werd.³¹⁴ Dit was van toepassing voor de schending van wettelijke of statutaire regels bij de besluitvorming, maar niet voor een schending van vormvereisten.³¹⁵ Desondanks de vormvereisten wel een mogelijkheid vormden voor de nietigverklaring door derde werd hun dit recht meestal ontszegd, buiten de schendingen van regels van openbare orde.³¹⁶ Hiervoor konden derden volgens deze strekking wel de nietigheid van het bestuursbesluit invoeren. De burgerrechtelijke instrumenten die ze wel konden invoeren, waren de pauliaanse vordering

³¹³ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 225

³¹⁴ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 590

³¹⁵ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 131

³¹⁶ TILLEMANN, B., 'Commentaar bij art. 178 W.Venn. (oud art. 190bis W.Venn)' in X, *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Wolters Kluwer, 2009, 1

(artikel 1167 oud BW) of de zijdelingse vordering (artikel 1168 oud BW).³¹⁷ Dit werd bevestigd door zowel TILLEMANS³¹⁸ als door DE DIER.³¹⁹

103. De minderheidsstrekking zei dat artikel 178 W.Venn op een letterlijke manier moest geïnterpreteerd worden. In deze strekking zou het onderscheid tussen relatieve en absolute nietigheid aan de kant geschoven worden en zou de nietigheidsvordering openstaan voor iedereen met een procesrechtelijk belang.³²⁰ Hiervoor moesten zij niet bewijzen dat hun belang in relatie stond met het doel van de bepaling waar ze de nietigheid van vorderen.³²¹ Deze minderheidsstrekking had wel gevolgen in de rechtsleer. Deze strekking zette bepaalde rechtsleer aan om *outsiders* wel de mogelijkheid tot nietigverklaring te geven als hun procesrechtelijk belang aanwezig was.³²²

DE DIER vond dat de verwoording van artikel 178 W.Venn meer kwaad dan goed deed. Hij was van mening dat *outsiders* meer mogelijkheden hadden om een vordering in te dienen dan personen in de vennootschap, zoals de eerder aangehaalde pauliaanse of zijdelingse vordering. Verder konden derden ook beroep doen op vorderingen uit het arbeidsrecht of consumentenbescherming.³²³

Omdat deze regeling grotendeels geregeld was door de rechtspraak en rechtsleer, zorgden deze verschillende strekkingen voor onzekerheid over de vorderingsrechten van *outsiders*. De rechtspraak had zich hierover amper over uitgesproken. Hierdoor kon er niet gesteund worden op een standvastige regeling, wat de rechtszekerheid tegenwerkte.³²⁴

³¹⁷ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 225; DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 324 e.v.; TILLEMANS, B., *De geldigheid van besluiten van de algemene vergadering: het nieuwe artikel 190bis venn.w.*, KU Leuven, 1994, 119

³¹⁸ TILLEMANS, B., *De geldigheid van besluiten van de algemene vergadering: het nieuwe artikel 190bis venn.w.*, KU Leuven, 1994, 119

³¹⁹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 324

³²⁰ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 137

³²¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 590

³²² DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 137

³²³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 592; DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 327

³²⁴ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 138

Ook de verwoording van artikel 180 W.Venn hielp deze discussie niet. In dit artikel werd er gesproken over de bescherming van derden en werd door de rechtsleer ook gesteund op een oud cassatiearrest van 1878³²⁵. (Zie *supra* nr. 24) Hierin werd beslist dat de nietigheid van een besluit geen tegenwerpelijk karakter had voor derden te goeder trouw.³²⁶ Dit was de basis voor de invoering van artikel 180 W.Venn, die dezelfde redenering volgde. Verder was de opstelling van artikel 180 W.Venn geformuleerd als een uitzondering, waardoor nog veel rechtsleer zich baseerde op het cassatiearrest van 1878.³²⁷

1.2 Verjaringstermijn

104. Omdat er geen regelgeving bestond in het oude recht, werd er gediscussieerd in de rechtsleer welke termijn van toepassing moest zijn voor de vordering tot nietigverklaring. Deze termijn werd uitdrukkelijk gezien als vervaltermijn. (Zie *supra* nr. 56) Voor de Algemene Vergadering werd deze termijn bepaald door artikel 198, §2, lid 3 W.Venn, waar er een termijn van zes maanden was voorzien. Deze termijn was zeer kort, vergeleken met de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar.³²⁸

105. Zoals eerder aangehaald, bleef het burgerlijk recht het uitgangspunt voor de nietigheid van bestuursbesluiten.³²⁹ Hierdoor was de greep naar analogie met de Algemene Vergadering aantrekkelijk, maar zou dit geen uitwerking gekregen hebben. Voor 1993³³⁰ was de algemene regeling van de gemeenrechtelijke termijn van tien jaar van toepassing. Na 1993 werd de termijn van zes maanden ingevoerd, te rekenen vanaf de dag waarop besluiten konden tegenworpen worden aan degene die de nietigheid inriep, of vanaf de dag van kennisname. Dit was later wettelijk verankerd in artikel 198, §2 W.Venn, maar was enkel van toepassing op de Algemene Vergadering.³³¹ Hierdoor ging de rechtsleer zich meer terughoudend opstellen, waardoor de termijn in artikel 198, §2 W.Venn eerder een uitzondering op de gemeenrechtelijke termijn vormde.³³² De Rechtbank van Koophandel van Antwerpen³³³ had ook uitdrukkelijk bevestigd dat de termijn van zes maanden niet naar analogie mocht toegepast worden naar de nietigheid van bestuursbesluiten.³³⁴

106. De reden waarom deze termijn tot zes maanden gereduceerd werd, lag simpelweg in het feit om de rechtszekerheid te bevorderen. Een te lange termijn zou ervoor gezorgd hebben dat er te veel onzekerheid over de werking van het besluit zou zijn als men er langer over deed om de

³²⁵ Cass. 5 juli 1878

³²⁶ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 143

³²⁷ DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, 143

³²⁸ Art. 2262bis oud BW

³²⁹ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 379

³³⁰ Wet 29 juni 1993 tot wijziging wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft van de wetten op de handelsvennootschappen, *BS* 21 juli 1993, nr. 6650

³³¹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 482

³³² MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 194

³³³ Kh. Antwerpen 16 september 2011

³³⁴ MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175) 194

vordering in te stellen.³³⁵ Hierdoor bestond er enorm veel discussie in de rechtsleer welke termijn nu van toepassing was in het oude recht. De ene strekking was van mening dat de analogie met de Algemene Vergadering. Hierover bestond geen wetgeving om dit te ondersteunen, waardoor deze mening geen standvastigheid kreeg.³³⁶ Hieropvolgend werd de andere strekking wel aanvaard, waarin gezegd werd dat de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar moest gevolgd worden omdat er geen wettelijke basis was die hierop steunde.³³⁷ (zie *supra* nr. 55)

Afdeling 2 Oplossingen in het nieuwe recht

2.1 Derden

107. Naar aanleiding van het nieuwe WVV werd er geopperd om de nietigheidsvordering volledig voor *outsiders* uit te sluiten. De Raad van State vond dit geen goed idee.³³⁸ Zij waren van mening de schrapping van dit recht voor *outsiders* zou zorgen voor veel onzekerheid.³³⁹ Ook al bracht deze wijziging meer rechtszekerheid, bleef de vraag wel nog altijd bestaan in welke mate de *outsiders* wel nog vorderingsgerechtigd zijn. Hoewel het wel degelijk de bedoeling was van de wetgever om de mogelijkheden tot nietigverklaring van bestuursbesluiten te beperken, is dit niet duidelijk in het huidige recht.³⁴⁰

108. Zoals aangehaald in hoofdstuk drie, heeft artikel 2:44, lid 1 WVV bepaald dat een vordering tot nietigverklaring ook kan ingesteld worden door 'een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen.'³⁴¹ De meerderheid van de literatuur heeft wel een terughoudende attitude tegenover het feit dat er een veralgemening is voor derden om de nietigheid te vorderen.³⁴² Sinds de nieuwe wetgeving is er een nieuwe discussie ontstaan omtrent het vorderingsrecht van derden. Volgens de heersende rechtsleer en rechtspraak hebben derden geen belang bij de naleving van rechtsregels over de vorm van besluiten van rechtspersonen.³⁴³ Hierbij hebben *outsiders* wel mogelijks een vorderingsrecht bij de naleving van de inhoudelijke nietigheidsgronden.³⁴⁴ Deze mening wordt ook gevolgd door VAN HAUTE en JANSEN.³⁴⁵ Verder moet er ook een onderscheid gemaakt worden tussen regels van relatieve en absolute nietigheid. Als er een regel van openbare orde geschonden wordt, dan zouden *outsiders* wel een vordering

³³⁵ DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016, 378

³³⁶ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 213

³³⁷ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 213

³³⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 593

³³⁹ *Parl. St.* Kamer 2017-2018, nr. 3119/002, 37 e.v.

³⁴⁰ BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P. en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 806

³⁴¹ Art. 2:44, lid 1 WVV

³⁴² CLOTTENS, C., COOLS, S., (eds.), *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen (2021-2019)*, TPR 2022, afl. 4, 1513

³⁴³ VAN HAUTE, S. en JANSEN, H., 'Nietigheid van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en stemmen' in X, *De NV in de praktijk*, Wolters Kluwer, (417) 424; BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P. en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702) 805

³⁴⁴ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1e editie, Intersentia, 2021, (607) 619

³⁴⁵ VAN HAUTE, S. en JANSEN, H., 'Nietigheid van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en stemmen' in X, *De NV in de praktijk*, Wolters Kluwer, (417) 424

kunnen instellen. Bij relatieve nietigheid zal dit niet het geval zijn, ook al gaat het over een schending van een vorm- of inhoudelijke vereiste.³⁴⁶ Een derde opvatting is een combinatie van de tweede opvatting en de algemene regel. Als de vordering gaat over de vorm van het besluit, zal de derde niet vorderingsgerechtigd zijn. Als de vordering gaat over de inhoud van het besluit, dan moeten de burgerrechtelijke vorderingsmogelijkheden uitgeput worden.³⁴⁷

109. De wetgever heeft in de Memorie van Toelichting vermeld dat een te verregaande inmenging van derden een negatief effect heeft op de interne werking van de vennootschap. Zoals in het oude recht, zal de derde-belanghebbende een benadeling door de nietigheid van een bestuursbesluit moeten aanvechten met een zijdelingse vordering (artikel 5.242 BW) of pauliaanse vordering (artikel 5.423 BW). Dit wordt ook bevestigd door de Memorie van Toelichting.³⁴⁸

De rechtspraak en rechtsleer is er wel unaniem over eens dat *outsiders* geen vorderingsgerechtigdheid heeft als de nietigheid gebaseerd is op een vormelijke onregelmatigheid van het besluit.³⁴⁹ Dit werd ook uitdrukkelijk opgenomen in de Memorie van Toelichting.³⁵⁰

2.2: Verjaringstermijn

110. In het nieuwe recht zijn de regels omtrent nietigheid voor elk orgaan van de vennootschap samengetrokken. (*Zie supra nr. 70*) Net zoals in het oude recht, is ook deze termijn een vervaltermijn.³⁵¹ Hierdoor is deze termijn ook niet vatbaar voor stuiting of schorsing.³⁵² De termijn zal in werking treden vanaf de datum waarop het betrokken besluit kan tegengeworpen worden of vanop de dag dat hij er kennis van heeft gekregen. Dit startpunt werd ook door het Hof van Beroep van Gent bevestigd.³⁵³

111. Volgens artikel 2.136, §4, laatste lid WVV moet de vordering tot nietigverklaring ingesteld worden binnen zes maanden te rekenen vanop de dag waarop de besluiten kunnen worden tegengeworpen worden aan de eiser van de nietigheidsvordering of van de dag dat hij er kennis van gekregen heeft.³⁵⁴ De wettekst van dit artikel vermeldt duidelijk dat deze termijn van toepassing is tegen besluiten van organen. De algemene vergadering van obligatiehouders valt niet onder deze termijn.³⁵⁵

³⁴⁶ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, (607) 619

³⁴⁷ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, (607) 619

³⁴⁸ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54-55

³⁴⁹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 626; CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1513

³⁵⁰ Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 54-55

³⁵¹ CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1529

³⁵² HvB Gent, 26 oktober 2015

³⁵³ HvB Gent, 26 oktober 2015

³⁵⁴ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 229

³⁵⁵ HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 229

De toepassing van de vervaltermijn op alle organen is een belangrijke uitbreiding geweest in het WVV. Voor de inwerkingtreding van de nieuwe vennootschapswet was de meerderheid van de rechtsleer het erover eens dat de bestuursbesluiten onder de gemeenrechtelijke verjaringstermijnen vielen. Deze termijn geldt daarbij ook voor alle rechtspersonen die onder het WVV vallen, wat veel ruimer is dan de oude wetgeving.³⁵⁶ Omdat deze termijnen verschillen tussen oud en nieuw recht, heeft de toenmalige Minister van Justitie hierop geanticipeerd³⁵⁷:

'Zo bijvoorbeeld zal de vervaltermijn van zes maanden in zoverre hij voortaan ook van toepassing wordt op vorderingen tot nietigheid van besluiten van bestuursorganen (artikel 2:136, §4, tweede lid) beginnen te lopen vanaf de dag waarop het wetboek op de betrokken vennootschap, vereniging of stichting van toepassing wordt.'

112. Het gevolg hiervan was dat de termijn onder het oude recht niet zou leiden tot verlenging.³⁵⁸ Zoals de gehele gedachtegang in het WVV, is deze korte termijn ingevoerd met het oog op de bevordering van de rechtszekerheid. Hierdoor zullen de betrokken partijen niet lang in onzekerheid zijn over de eventuele ongeldigheid van het besluit. Dit is cruciaal als er gekeken wordt naar de impact die besluiten van de organen van rechtspersonen hebben op het rechtsverkeer.³⁵⁹ In de rechtsleer wordt deze korte termijn evenwel bekritiseerd door het feit dat de korte termijn te veel voorrang zou geven aan rechtszekerheid.³⁶⁰ Verder kan de termijn niet gestuit of geschorst worden en kan er ook geen afstand van gedaan worden.³⁶¹

Afdeling 3 Nieuwe discussiepunten in het WVV en mogelijke oplossingen

3.1 Nietigheidsvordering door derden wegens inhoudelijke onregelmatigheid

113 Probleemstelling Na de discussie of een outsider een vordering tot nietigverklaring kan indienen, wordt er aanvaard dat een outsider doorgaans enkel een vordering tot nietigverklaring kunnen instellen als een besluit de openbare orde raakt en ze voldoen aan de vereiste van belang van artikel 17-18 Ger.w.³⁶² Ondanks deze regeling is er nog steeds discussie in de rechtsleer dat *outsiders*, noch bij een schending van een regel van openbare orde, noch bij een inhoudelijke onregelmatigheid, nooit een vordering kunnen instellen.³⁶³ Een andere strekking van de rechtsleer is van mening dat *outsiders* wel op grond van artikel 2:44 WVV wel een vordering tot

³⁵⁶ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 483

³⁵⁷ Wetontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, 3119/001, 180

³⁵⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 483

³⁵⁹ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 484

³⁶⁰ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1e editie, Intersentia, 2021, (607) 621; BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021, 426

³⁶¹ HvB Luik, 12 september 2005 ; DAVID, W., GOL, D., JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés : questions spéciales' in DAVID, W., JANSEN, A., (eds.) *Le Code des sociétés et des associations : contentieux et pratique*, Anthemis, 2019, (89) 132

³⁶² CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, TPR 2022/4, 1513; POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 628; POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 619

³⁶³ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 628; HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, 227; BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., 'Het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV) (deel 1), RW 2019/20, 54

nietigverklaring kunnen instellen wegens inhoudelijke onregelmatigheid, onder de dubbele voorwaarde dat: (I) ze een belang hebben volgens artikel 17-18 Ger.w. en (II) dat ze een belang hebben bij de nakoming van de geschonden regel.³⁶⁴

114. Mogelijke oplossing Het feit dat hierover nog steeds veel discussie over bestaat in de rechtsleer, betekent dat het WVV zelf nog geen duidelijke oplossing gegeven heeft voor het probleem. Uit de Memorie van Toelichting kan afgeleid worden dat de derden eerst uitgesloten werden om een vordering in te stellen wegens een gebrek aan belang. Op basis van de regels inzake derdenwerking bij nietigheid van bestuursbesluiten, blijkt het tweede standpunt beter aan te sluiten bij de rechtszekerheid.³⁶⁵ Door het opleggen van een dubbele belangentoets – belang volgens artikel 17-18 Ger.w. en een belang bij de naleving van de geschonden norm – wordt de toegang tot de rechter duidelijker. Deze bepaling van het Gerechtelijk wetboek is streng en sluit in de praktijk ook veel externe personen van de vennootschap uit. Interne bestuurders hebben nog steeds hun recht tot vordering, terwijl er een beperking wordt ingevoerd om nutteloze en onderbouwde vorderingen van derden te beperken. De balans tussen het recht van vordering tussen derden en interne leden van de vennootschap moet elkaar kunnen aanvullen, in plaats van tegenwerken. Hierdoor zou het opportuun zijn om een duidelijke afbakening te formuleren in de wet om *outsiders* ook toegang te geven om een vordering tot nietigverklaring in te dienen.

Deze toevoeging zal de rechtszekerheid positief beïnvloeden. Ten eerste zal de rechtszekerheid bevorderd worden door in eerste instantie te beperken wie er een vordering kan invoeren, zodat er geen holle vorderingen worden ingesteld. In tweede instantie zal dit er ook voor zorgen dat de besluiten van het bestuur effectief afdwingbaar blijven, zonder de invloed van de persoon die de schending kan invoeren. Verder zal een toevoeging van een duidelijke derdenwerking ook zorgen dat bepaalde schendingen van openbare orde in het licht komen. Ook de rechtspraak heeft zich in het nieuwe recht weinig tot niet uitgesproken over de vorderingsmogelijkheid van derden. Het feit dat er in de rechtsleer verdeeldheid is en dat de rechtspraak geen precedent heeft neergelegd omtrent deze regeling, leidt tot rechtsonzekerheid. Aangezien dit ook in het oude recht een grote discussie was, is het wel opmerkelijk dat het WVV geen duidelijke regelgeving heeft ingevoerd om de rechtszekerheid hierover te bevorderen en duidelijkheid te scheppen voor *outsiders*. In de Memorie van Toelichting wordt expliciet vermeld dat *outsiders* geen belang hebben over de vorm van besluiten, maar over inhoudelijke schendingen blijft de wetgever stil. Er moet duidelijkheid komen of *outsiders* al dan niet de mogelijkheid hebben om een nietigheidsvordering in te voeren.

Naar aanleiding van dit argument, zou volgend lid artikel 2:44 WVV kunnen aanvullen:

"Derden kunnen slechts een vordering tot nietigverklaring indienen als zij een belang hebben in de zin van artikel 17 en 18 van het Gerechtelijk wetboek, alsook een belang bij de naleving van het geschonden besluit."

³⁶⁴ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 629

³⁶⁵ HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, (607) 619

3.2 Interpretatieproblemen

115. Probleemstelling Uit het onderzoek naar de nietigheden van bestuursbesluiten is ook aan het licht gekomen dat er een aanzienlijke ruimte heeft gelaten voor een rechterlijke beoordeling over de vordering tot nietigverklaring. De nietigheidsgronden van artikel 2:42 WvV zijn vrij ruim opgesteld, waardoor de beoordelingsmarge van de rechter een grote invloed heeft op de uitkomst van de vordering. Dit komt onder meer door het feit dat de nietigheid enkel door de rechter kan uitgesproken worden. Dit komt onder meer ook door de geldigheid van het bestreden besluit tot aan de uitdrukkelijke nietigverklaring door de rechter.

Dit kan in de praktijk tot gevolg hebben dat er veel onvoorspelbaarheid is, vooral voor de aandeelhouders of derden die zich benadeeld voelen. Verschillende rechters kunnen verschillende standpunten innemen, waardoor de uitkomst van het geschil afhangt van de feitelijke appreciatie van de rechter. De onduidelijke en discretionaire toepassing van de nietigheidsregeling blijft een structureel knelpunt dat ervoor zorgt dat het vennootschapsrecht onvoorspelbaar blijft. Dit kan afbreuk doen aan de rechtszekerheid die het WvV voorhanden had.

116. Mogelijke oplossing De wetgever zou een extra regelgeving kunnen invoeren om de interpretatieproblemen aanpassen. Omdat er verschillende gronden tot nietigverklaring zijn, kunnen deze gronden opgedeeld worden naargelang de strengheid ervan. Ten eerste zullen er de fundamentele onregelmatigheden zijn, zoals misbruik van bevoegdheid. Ten tweede zijn er de formele of procedurele fouten geen materiële impact zullen hebben, zoals vormvereisten van een besluit. Als laatste zijn er de herstelbare onregelmatigheden die tussenin liggen en wel of niet tot nietigheid gaan leiden. Als dit op deze manier opgedeeld worden, zal er meer rechtszekerheid en voorspelbaarheid zijn, zonder afbreuk te doen aan de proportionaliteit en nuance die nu bij de rechter ligt.

3.3 Buitengerechtelijke nietigverklaring?

117. Algemeen In het oude recht was bepaald dat het gemeen burgerlijk recht het uitgangspunt bleef voor de nietigheid van bestuursbesluiten. (*Zie supra*) Artikel 5.59, lid 3 BW vermeldt dat de nietigheid voortvloeit uit een schriftelijke kennisgeving die elke persoon die bevoegd is om de nietigheid in te roepen op eigen risico kan richten aan de contractspartijen.³⁶⁶

Ook hier bestaat nog discussie over in de rechtsleer. Een minderheidsstrekking is van mening dat dit mogelijk is voor een besluit van een orgaan van een rechtspersoon dat is aangetast door een nietigheidgrond.³⁶⁷ Dit wordt gesteund op het feit dat besluiten van vennootschappen ook gezien worden als rechtshandelingen van de vennootschap.

De meerderheidsstrekking is van mening dat dit niet kon doorgetrokken worden naar de besluiten van de nietigverklaring van bestuursbesluiten.³⁶⁸

³⁶⁶ Art. 5.59, lid 3 BW

³⁶⁷ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 557

³⁶⁸ POLLEFEYT, F. en TILLEMANN, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025, 558

118. Toepasbaar of niet? Na het onderzoek kan er aangesloten worden met de meerderheidsstrekking, hoewel de minderheidsstrekking wel een doordachte redenering volgt. Gezien de kwalificatie van besluiten als rechtshandeling, zou dit een geredeneerde keuze zijn. Maar vanuit een vennootschapsrechtelijk standpunt, zou dit geen goed idee zijn. Dit ondermijnt de regeling dat de nietigheid van bestuursbesluiten werking krijgen door een rechterlijke uitspraak. Het WVV bevat zijn eigen regeling, waardoor er geen ruimte meer mogelijk is om buitengerechtelijke procedures in te roepen. *Outsiders* hebben daarentegen wel de mogelijkheid tot zijdelingse of pauliaanse vordering, maar kunnen het burgerlijk recht niet gebruiken om de nietigheid van bestuursbesluiten in te roepen.

Afdeling 4 Tussenconclusie

In deze laatste tussenconclusie zal er een antwoord gevormd worden op volgende onderzoeksvraag: *Welke knelpunten omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten waren aanwezig in het oude recht en zijn deze opgelost in het WVV?*

119. De analyse van het oude vennootschapsrecht maakte duidelijk dat de regelgeving van de nietigheid van bestuursbesluiten onduidelijk en zeer gefragmenteerd was. Dit zorgde voor rechtsonzekerheid rond de belangenvereisten voor *outsiders*, de toepasbaarheid van buitengerechtelijke nietigheidsverklaringen en de kwalificatie van bestuursbesluiten als rechtshandeling.

120. De eerste grote discussie was het vorderingsrecht voor *outsiders*. In het oude vennootschapsrecht was er verdeeldheid of dit recht toebehoort aan *outsiders*. De meerderheid van de rechtsleer was van mening dat derden geen beroep tot nietigverklaring kon indienen, maar wel via de gemeenrechtelijke vorderingen zoals de pauliaanse of zijdelingse vordering. Als het besluit een schending van de openbare orde inhield, dan konden *outsiders* wel een vordering indienen volgens de meerderheid in de rechtsleer. Door de verdeeldheid in de rechtsleer, bracht dit rechtsonzekerheid met zich mee.

121. In het WVV werd er daaropvolgend overwogen om *outsiders* uit te sluiten om een vordering tot nietigheid in te dienen. De Raad van State had zich hiertegen verzet om rechtsonzekerheid te vermijden. Hoewel de wetgever wel uitdrukkelijk de bedoeling had om de vorderingsmogelijkheden in te perken, blijft er wel discussie bestaan over de mogelijkheden voor *outsiders*. De meerderheid van de rechtsleer stelt zich daarom terughoudend op voor een algemeen vorderingsrecht voor derden. Bij vormfouten kunnen zij geen vordering indienen, maar over de inhoudelijke schending blijft er opnieuw discussie. Dit zouden ze dan enkel kunnen doen als andere rechtsmiddelen, zoals de zijdelingse of pauliaanse vordering, uitgeput zijn. Deze visie wordt wel ondersteunt door de wetgever, die hierbij in het hoofd houdt dat er te grote inmenging van derden in de interne werking van de vennootschap zou plaatsvinden. Bij regels die de openbare orde schenden, kunnen ze in bepaalde gevallen wel optreden, maar in geval van relatieve nietigheid niet.

122. De tweede discussie in het oude recht ging over de vorderingstermijn. De ene strekking pleitte voor de analogische toepassing van de vervaltermijn van zes maanden volgens artikel 198, §2, lid 3 W.Venn, die gold voor besluiten van de Algemene Vergadering. De andere strekking vond dit geen correcte gedachtegang, wegens het gebrek van wettelijke basis voor zich op te beroepen. Zij hielden vast aan de gemeenrechtelijke verjaringstermijn van tien jaar. Voor de Algemene Vergadering werd deze termijn na 1993 ingekort, maar voor bestuursbesluiten bleef dit onzeker. Door het verkorten van de termijn van de Algemene Vergadering, bracht dit meer onzekerheid mee voor de Raad van Bestuur, waardoor de discussie alleen maar groter werd.

Hierop kwam in het WVV wel duidelijkheid. In artikel 2:136, §4 WVV wordt nu bepaald dat een vordering tot nietigverklaring wordt ingesteld binnen zes maanden vanaf het moment dat het besluit tegenwerpelijk is of vanaf het moment van kennisname. Deze vervaltermijn is strikt, want er kan niet van worden afgeweken, noch geschorst of gestuit worden. Deze termijn geldt in het WVV voor alle rechtspersonen onder het wetboek. Deze termijn wou rechtszekerheid bevorderen,

waardoor in de rechtsleer kritisch wordt gekeken dat de rechtszekerheid te veel benadrukt wordt. Dit zou nefast zijn voor de belangen van de partijen die de nietigheid willen invoeren.

123. Door de invoering van het WvV is er grote duidelijkheid gekomen, maar er bestaan nog steeds discussiepunten. Zoals vermeld, blijft het onduidelijk of derden een nietigheidsvordering kunnen instellen bij inhoudelijke onregelmatigheden. De eerste strekking in de rechtsleer laat dit toe als het bestuursbesluit een regel van openbare orde schendt en als ze een belang hebben volgens artikel 17-18 Ger.w. Hierdoor kan artikel 2:44 WvV als oplossing een toevoeging hebben waarbij er wordt omschreven dat er moet voldaan worden aan een dubbele belangentoets. Hierdoor zal de rechtszekerheid versterkt worden en zullen holle of ongegronde vorderingen van derden uitblijven, zonder afbreuk te doen aan de huidige vorderingsrechten van de bestuurders. Toch blijft het WvV vaag opgesteld en laat het veel interpretatie toe. In het oude recht was er geen expliciete regeling en deze trend heeft zich verder gezet in het WvV.

124. Een tweede lacune in het nieuwe recht zijn de interpretatieproblemen. De huidige opstelling van de regels laten veel ruimte voor interpretatie. De vermelding van de nietigheidsgronden in artikel 2:42 WvV zijn ruim geformuleerd en omdat enkel een rechter de nietigheid kan uitspreken, ontstaat er hier een grote beoordelingsmarge. Dit zou leiden tot onvoorspelbaarheid, omdat verschillende rechters een andere uitspraak kunnen doen over dezelfde feiten. Een mogelijke oplossing hiervoor zou een invoering van een hiërarchisch systeem kunnen uitmaken die tot meer voorspelbaarheid en duidelijkheid kan leiden, zonder dat de beoordelingsmarge van de rechter ondermijnd wordt.

125. Een derde onduidelijkheid in het oude recht was de discussie over de toepassing van het gemeen recht. Hierdoor is er een minderheidsstrekking in de rechtsleer die van mening dat een buitengerechtelijke nietigverklaring via het burgerlijk recht mogelijk kan zijn volgens artikel 5:59, lid 3 BW. Dit standpunt wordt gesteund op de basis dat besluiten van de vennootschap als rechtshandelingen worden beschouwd en dus ook als burgerrechtelijke rechtshandelingen nietig kunnen verklaard worden. De meerderheid van de rechtsleer wijst deze mening af en wordt ook in dit onderzoek gevolgd. Vanuit het vennootschapsrecht wordt terecht benadrukt dat nietigheid enkel via een rechterlijke uitspraak mogelijk is. Verder voorziet het WvV hun eigen regeling, die weinig tot geen ruimte laat voor buitengerechtelijke nietigverklaring. Dit doet wel geen afbreuk aan de vorderingen volgens het burgerlijk recht die *outsiders* kunnen invoeren, maar ze kunnen hun niet beroepen op het burgerlijk recht om bestuursbesluiten nietig te verklaren.

Algemene conclusie

126. In deze conclusie zal er een antwoord gegeven worden op de centrale onderzoeksvraag: *“Hoe beïnvloedt het nieuwe WVV de rechtszekerheid met betrekking tot de nietigheid van bestuursbesluiten, en welke invloed heeft de regelgeving omtrent de nietigheid van besluiten van de Algemene Vergadering uitgeoefend op de nieuwe wetgeving?”*. De centrale probleemstelling is ontstaan door het ontbreken van een wettelijke regeling omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten in het oude recht en de invoering van de nieuwe regels van het WVV. Via een grondige analyse van zowel het oude als het nieuwe vennootschapsrecht omtrent de nietigheid van vennootschapsbesluiten, werd er getracht een duidelijk antwoord te formuleren op de vraagstelling. Dit onderzoek zal bijdragen aan het vraagstuk of de nieuwe nietigheidsregeling in het WVV bijdraagt aan de rechtszekerheid die de wetgever beoogt en of de nieuwe wetgeving nog lacunes bevat.

Afdeling 1 Het oude recht: fragmentarisch en onduidelijk

In het tweede hoofdstuk werd er getracht een antwoord te vinden op de volgende subonderzoeksvraag: *Op welke manier konden besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het oude vennootschapsrecht?*

127. Onder het oude vennootschapsrecht was er geen expliciete wettelijke regeling voor de nietigverklaring van bestuursbesluiten. De enige uitzondering was te vinden in artikel 259, §3 W.Venn, dat betrekking had op de belangenconflicten. Ondanks het gebrek aan wetgeving werd de mogelijkheid tot nietigverklaring van bestuursbesluiten in de praktijk niet uitgesloten. Hierdoor moesten de rechtsleer en rechtspraak de lacune proberen in te vullen en deden dit voornamelijk door terug te grijpen naar het gemeen verbintenissenrecht. Bestuursbesluiten werden gekwalificeerd als eenzijdige rechtshandelingen van de vennootschap, waardoor zij nietig konden verklaard worden bij schending van essentiële rechtsregels. Regels van openbare orde, dwingend recht, of bij ernstige procedurefouten zoals misbruik van bevoegdheid waren voorbeelden van essentiële rechtsregels.

128. Bij gebrek aan specifieke wetgeving werd in de rechtspraak en rechtsleer ook gebruik gemaakt van de analogische toepassing met de nietigheidsregels voor besluiten van de Algemene Vergadering. Artikels 64, 178 en 180 W.Venn waren de basis hiervoor en werd als inspiratiebron gehanteerd voor de nietigheid van bestuursbesluiten. Deze analogische toepassing werd veel aanvaard en veel rechtsleer hanteerde dit, maar andere rechtsleer was hierover kritisch. Critici benadrukten dat er geen wettelijke basis was om de analogie te bevestigen, waardoor dit niet altijd toegepast kon worden. Hierdoor bleef de rechtsgrond voor de nietigverklaring van bestuursbesluiten onzeker.

129. Desondanks gebruikte de rechtspraak vaak een praktische benadering. Belangrijke arresten zoals het Hof van Beroep van Brussel van 1988 in de O.P.A.- zaak en de Continental-zaak in 2003, bevestigden de mogelijkheid om bestuursbesluiten nietig te verklaren. In deze zaken werd uitdrukkelijk verwezen naar het belang van consequentie van de toepasselijke vennootschapsrechtelijke principes op alle organen, waar een schending van een vorm- of bevoegdheidsregeling ook in het kader van bestuursbesluiten tot nietigheid kon leiden.

130. Ondanks dat de rechtsleer en rechtspraak probeerden een nietigheidskader op te stellen, waren er verschillende onduidelijkheden waarop geen oplossing kon gevonden worden. Ten eerste werd er voor de verjaringstermijn gebruik gemaakt van de algemene burgerrechtelijke termijn van 10 jaar, in tegenstelling tot de zes maanden vervaltermijn die voor de Algemene Vergadering. Ten tweede was er ook discussie over wie een vordering kon instellen. Artikel 178 W.Venn voorzag in een open formule door de verwoording 'elke belanghebbende', wat ruimte liet voor interpretatie. Hierdoor was er discussie of derden een vordering kon instellen, zonder dat daar een consensus over was. Tot slot was er ook onduidelijkheid over de retroactieve werking en tegenwerpelijkheid van het nietig verklaarde besluit, wat vooral bij derden voor onzekerheid zorgde.

Het antwoord op de eerste subonderzoeksvraag heeft duidelijk een negatief antwoord. Door de toepassing van zowel de analogie met de Algemene Vergadering en de toepassing van de gemeenrechtelijke regels ontstond er veel rechtsonzekerheid over de nietigheid van bestuursbesluiten. De rechtspraak en rechtsleer hadden geprobeerd om een eenduidig kader op te stellen, maar dit zorgde nog steeds voor veel fragmentatie en rechtsonzekerheid.

Afdeling 2 Een codificatie en een versterkte rechtszekerheid.

In het derde hoofdstuk werd er getracht een antwoord te vinden op volgende onderzoeksvraag: *Op welke manier kunnen besluiten van de Raad van Bestuur nietig verklaard worden onder het huidige vennootschapsrecht en welke invloed heeft de Algemene Vergadering hierop gehad?*

131. Met de inwerkingtreding van het nieuwe WVV in 2019 is er nu een wettelijk kader voor de nietigverklaring van besluiten van de vennootschapsorganen waarin artikel 2:42 WVV de kern van deze regeling vormt. Hierin staan de gronden waarop een bestuursbesluit nietig kan verklaard worden. De wetgever heeft bewust gekozen voor een restrictieve en gestructureerde benadering, waarmee hij de interpretatie tussen rechtbanken wil tegengaan en de willekeur wil beperken.

132. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt duidelijk dat de nietigheidsregeling voor besluiten geïnspireerd is op de regeling die al bestond voor de Algemene Vergadering. Uit onderzoek is gebleken dat de opbouw en structuur van de artikelen in het WVV afgestemd zijn op de oude regelgeving. Deze keuze van de wetgever heeft ervoor gezorgd dat er een verhoogde rechtszekerheid is. Hierdoor hebben aandeelhouders, bestuurders en derden een duidelijker kader over welke rechten en plichten ze hebben in relatie met de bestuursbesluiten. Hieruit kan afgeleid worden dat de invloed van de Algemene Vergadering vooral juridisch en conceptueel is. Waar de analogische toepassing in het oude recht nog betwist werd, geldt uitdrukkelijk dat alle vennootschapsorganen onder een gelijkaardig nietigheidsregime vallen.

In artikel 2:42 WvV zijn de mechanismen voorzien door de beïnvloedingstest, waarmee de rechter kan nagaan of een vormgebrek effectief een invloed heeft op de besluitvorming. Deze test is overgenomen van de regelgeving van de Algemene Vergadering en is nu ook aanvullend van toepassing op de bestuursbesluiten. Het toetsingskader van de beïnvloedingstest is wel verschillend voor de Raad van Bestuur dan de Algemene Vergadering, want de bestuurders waren verplicht om aanwezig te zijn op de vergadering, terwijl aandeelhouders hiertoe geen verplichting hadden.

133. Het WvV heeft verder ook duidelijkheid gebracht over de rechtsgevolgen van een nietig besluit. Een nietig bestuursbesluit zal uit het rechtsverkeer verdwijnen, geen rechtsgevolgen teweegbrengen en wordt geacht nooit bestaan te hebben. De uitzondering hierop is artikel 2:48 WvV. Dit artikel geeft derden bescherming van de nietigheid als ze het gebrek niet kenden of niet konden kennen. Door de invoering van deze derdenbescherming wordt het evenwicht gewaarborgd tussen de externe bescherming van derden en de interne rechtmatigheid van de besluiten.

134. Samenvattend kan gezegd worden dat de nieuwe nietigheidsregeling van bestuursbesluiten, ingevuld door de gronden in artikel 2:42 WvV, een belangrijke vooruitgang geweest is in het licht van de rechtszekerheid. De codificatie van deze nieuwe regelgeving heeft een grote lacune uit het oude recht en biedt een coherent kader voor de toetsing van bestuursbesluiten. De Algemene Vergadering heeft de basis gelegd voor dit kader en heeft bijgevolg een sterke invloed gespeeld op de regelgeving.

Afdeling 3 Toegenomen rechtszekerheid, maar niet zonder kanttekeningen

In dit hoofdstuk is er getracht een antwoord te vinden op volgende onderzoeksvraag: *Welke knelpunten omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten waren aanwezig in het oude recht en zijn deze opgelost in het WvV?*

135. Dit hoofdstuk heeft de voornaamste pijnpunten blootgelegd van het oude vennootschapsrecht en werd er gekeken naar hoe de wetgever deze lacunes eventueel opgelost heeft. Het W.Venn schoot tekort in het bieden van een duidelijke en coherente regeling voor de nietigheid van bestuursbesluiten. Die onvolledigheid was vooral te merken in drie domeinen: (I) het ontbreken van een wettelijke bepaling die uitdrukkelijk bepaalde wie vorderingsgerechtigd is, (II) de afwezigheid van een uniforme verjaringstermijn en (III) de onduidelijkheid of de analogie met de Algemene Vergadering toegestaan was of niet. Dit had tot gevolg dat er rechtsonzekerheid, verschillende interpretaties in de rechtsleer en een gefragmenteerde rechtspraak aanwezig was.

136. Door de inwerkingtreding van het WvV werd er een groot deel van deze fragmentatie en rechtsonzekerheid weggenomen. Het wettelijk kader dat de wetgever nu voorzien heeft voor de nietigheid van bestuursbesluiten (en besluiten van organen van vennootschappen in het algemeen), heeft in eerste instantie de rechtszekerheid al bevorderd. Door een limitatieve opsomming van nietigheidsgronden in artikel 2:42 WvV wordt de nietigheidstoetsing meer gestroomlijnd en de willekeur wordt ervan beperkt.

137. De onduidelijkheden van het oude recht zijn tot in zekere mate ook opgelost. Derden kunnen in beginsel wel optreden tegen bestreden bestuursbesluiten als zij een belang aantonen bij de naleving van de fundamentele regels. Hierbij wordt er rekening gehouden met een evenwicht tussen de bescherming tegen onrechtmatige besluiten en het vermijden van een procedureel misbruik. Omtrent de verjaring is de meeste duidelijkheid ingevoerd. Er is een vaste termijn van zes maanden ingevoerd om de vordering tot nietigverklaring in te voeren. Deze termijn is niet vatbaar voor stuiting of schorsing en er kan ook geen afstand van gedaan worden. Enkel in geval van overmacht kan de termijn verlengd worden.

Afdeling 4 Toekomstig onderzoek

138. Ondanks dat de invoering van een regelgeving toch voor rechtszekerheid gezorgd heeft, blijven er discussiepunten bestaan die verder kunnen onderzocht worden. In eerste instantie is er nog discussie over de vorderingsgerechtigheid van derden. Er bestaat nog altijd discussie in de rechtsleer of derden een vordering tot nietigverklaring kunnen instellen tegen een bestuursbesluit. Door de bestaande discussies kan hierdoor verder onderzocht worden wat de impact van de vorderingsgerechtigheid heeft op de nietigheid van bestuursbesluiten en of dit een positieve of negatieve impact kan hebben op de bestaande regelgeving.

139. Verder zijn er ook nog altijd interpretatieproblemen aanwezig. Aangezien de nieuwe wetgeving vrij recent is opgemaakt, moet de rechtspraak en rechtsleer zich hierover nog uitspreken. De huidige wettekst laat nog veel interpretatie toe, waardoor verschillende rechters eenzelfde nietigheidsconflict anders kunnen beoordelen. Hiervoor kan een later onderzoek uitmaken of enerzijds deze interpretatieproblemen opspelen in de rechtspraak of anderzijds juist meer oplossingen bestaan om de problemen op te lossen.

Afdeling 5 Algemeen besluit en verder onderzoek

140. Uit deze thesis kan afgeleid worden dat het nieuwe WVV wel degelijk gezorgd heeft voor meer rechtszekerheid omtrent de nietigheid van bestuursbesluiten. Het oude vennootschapsrecht bevatte geen wetgeving omtrent dit thema en door een wettelijk kader in te voeren, heeft de wetgever een groot deel van de rechtsonzekerheid weggenomen. Artikel 2:42 WVV heeft de voorwaarden voor nietigheid verduidelijkt en de daaropvolgende artikels verwijzen naar de procedure, waardoor het duidelijk wordt wanneer en op welke manier de nietigheid moet worden ingeroepen. Deze hervorming van het WVV en specifiek de nietigheid van bestuursbesluiten sluit aan bij de bredere bedoeling van de wetgever om rechtszekerheid en efficiëntie in het vennootschapsrecht te integreren.

141. Verder heeft de Algemene Vergadering een duidelijke invloed gehad. In het oude recht werd er al gegrepen naar de analogie, maar in het nieuwe recht heeft de wetgever duidelijk gekozen om de regeling van de Algemene Vergadering te gebruiken als inspiratiebron. De wetgever heeft getracht een symmetrie te doen ontstaan tussen de regeling voor bestuursbesluiten en die voor de Algemene Vergadering. Hij had hier een coherent en evenwichtige rechtsstructuur in gedachte. De parallel die de wetgever heeft toegepast draagt bij aan de algemene rechtszekerheid voor alle betrokken partijen in de vennootschap.

142. Aangezien de nieuwe wetgeving nog vrij recent is, zijn er nog steeds een aantal discussiepunten aanwezig, wat verder onderzoek mogelijk maakt. In eerste instantie blijft er onduidelijkheid bestaan over de vorderingsgerechtigheid van derden. Er is nog steeds discussie of derden een vordering tot nietigverklaring kunnen instellen tegen een besluit van de vennootschap. De onzekerheid hierover ondermijnt de rechtszekerheid voor zowel derden als voor de vennootschap. Derden gaan hierdoor mogelijk geen toegang hebben tot de rechter en de vennootschap kan hierdoor geconfronteerd worden door holle of onvoorziene claims.

Een tweede mogelijkheid tot verder onderzoek is de vraag of er ook een nietigheidsvordering op buitengerechtelijke wijze kan worden ingesteld. In de wetgeving staat uitdrukkelijk dat de nietigheid enkel door de rechter kan worden uitgesproken, maar dit heeft een negatieve werking op de rechtszekerheid. Hierdoor wordt de geldigheid van besluiten ook in twijfel getrokken zonder een formele vaststelling.

Bibliografie

WETGEVING

Wetten

Oud Burgerlijk Wetboek, *BS* 3 september 1807

Wet 29 juni 1993 tot wijziging wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft van de wetten op de handelsvennootschappen, *BS* 21 juli 1993, nr. 6650

Wet Vennootschappen, *BS* 6 augustus 1999

Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, *BS* 4 april 2019

Parlementaire stukken

Advies Raad van State 5 november 1985, *Parl.St.*, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS 1989-1990, nr. 1214/1

Wetsontwerp tot wijziging, wat de fusies en splitsingen van vennootschappen betreft, van de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935, *Parl.St.* KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORIDIGERS, 1989-1990, nr. 1214/1

Wetsontwerp tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS, 4 juni 2018, nr. 3119/001

Rechtspraak

Cass 29 november 1877

Cass. 5 juli 1878

Cass. 27 maart 1919

Cass. 4 april 1975

Cass. 3 oktober 1997

Cass. 16 november 2015

Cass. 18 juni 2020

Cass. 9 december 2021

HvB Brussel 1 maart 1988

HvB Luik 12 september 2005

HvB Brussel 12 december 2008

HvB Gent 29 september 2008

HvB Gent, 26 oktober 2015

HvB Gent 25 oktober 2021

Kh. Brussel 9 december 1999

Kh. Brussel 16 augustus 2000

Kh. Hasselt 12 november 2001, 'Barco'

Kh. Luik 17 oktober 2003

Kh. Gent 19 juni 2008

Kh. Antwerpen 8 januari 2010

Kh. Dendermonde 15 april 2011

Kh. Antwerpen 16 september 2011

Kh. Luik 1 september 2014

Orb. Brussel 11 oktober 2023

Rechtsleer

Boeken

BRAECKMANS, H. en HOUBEN, R., *Handboek Vennootschapsrecht*, Intersentia, 2021

DE DIER, S., *Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap*, Roularta Media Group, 2016

GEENS, K., WYCKAERT, M. en CLOTTENS, C., *Verenigingen en vennootschappen*, Wolters Kluwer, 2011

GEENS, K., WYCKAERT, M., *De vennootschap – Algemeen deel*, Wolters Kluwer, 2011

HORSMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018

KESTEMONT, L., SCHOUKENS, P., HENDRICKX, K. en TERRY, E., *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Acco, 2017

MARCHANDISE, M., *La prescription libératoire en matière civile*, Larcier, 2007

MARESCEAU, K., *De vennootschap & haar nieuwe Wetboek*, Larcier, 2019

MARESCEAU, K., *De nieuwe vennootschapswet, een eerste commentaar*, Wolters Kluwer, 2019

POLLEFEYT, F. en TILLEMANS, B., *Handboek nietigheid van rechtspersonen*, Larcier-Intersentia, 2025

RONSE, J., "Nietigheid van besluiten van organen van de naamloze vennootschap" in *Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland*, Tjeen Willink, 1966

TILLEMANS, B., *De geldigheid van besluiten van de algemene vergadering: het nieuwe artikel 190bis venn.w.*, KU Leuven, 1994

VAN ASSCHE, D., 'Het nieuwe WVV overbodige rompslomp of onvermoede mogelijkheden?' in CARNEWEL, T. (eds.) *Lessen na twee jaar WVV*, 1^e editie, Roularta, 2022, (1)

VAN GERVEN, D., *Handboek vennootschappen, Algemeen deel*, Larcier, 2020

Bijdragen in verzamelwerken

ARNOUITS, K. en HACHEZ, C., 'Art. 2:43 WVV' in X, *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, OVV, afl. 75 (1 april 2024)

BOSSARD, P., 'Nullité des décisions et des votes' in BOSSARD, P. en BORN, M., *Manuel de l'actionnaire minoritaire des sociétés non cotées*, Anthemis, 2024, (702)

CULOT, H. en DE PIERPONT, G., 'La nullité en droit des sociétés' in VANVREKOM, S., STIJNS, S., BERNARD, N. (eds.) *les nullités en droit privé*, Anthemis, 2017, (163)

DAVID, W., GOL, D., JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés : questions spéciales' in DAVID, W., JANSEN, A., (eds.) *Le Code des sociétés et des associations : contentieux et pratique*, Anthemis, 2019, (89)

DE DIER, S., "Nietigheid van besluiten van een rechtspersoon: zijn *outsiders* vorderingsgerechtigd?" in Belgisch Centrum voor vennootschapsrecht *Le juge des sociétés et associations/ De vennootschaps- en verenigingsrechter*, Larcier, 2017, (131)

FRANCOIS, A., BYTTEBIER, K., FASTENAEKELS, J., VAN DE GEHUCHTE, T., VANDENBEMPT, L. 'Regeling van geschillen is meer dan geschillenregeling' in BYTTEBIER, K., FRANCOIS, A., JANSSENS, E. en VAN DE GEHUCHTE, T., *Omgaan met conflicten in de vennootschap*, 1^e editie, Intersentia, 2009, (1)

FRANCOIS, A. en HELLEMANS, F., 'De definities, de basisbeginselen en de structuur van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen: een grondige BENOVatie' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021, (1)

FRANCOIS, A. en DE METS, W., 'Regeling van geschillen onder het WVV: nog steeds meer dan geschillenregeling' in BREWAEYS, P., COLLE, P., GULDIX, E. en MAES, B., *Redelijk eigenzinnig... Liber Amicorum*, 1e editie, KnopsPublishing, 2022, (427)

GOL, D. en JANSEN, A., 'Le contentieux en droit des sociétés' in CLESSE, J., LECOCQ, P., D'HUART, V. (ed.) *Le Code des sociétés et des associations*, Université de Liège, 2018, (102)

HOUBEN, R. en SNYERS, A. 'De nietigheid van besluiten en bestuurdersaansprakelijkheid in het nieuwe recht' in HORMANS, G. en GEENS, K., *Het ontwerp Wetboek van vennootschappen en verenigingen*, Larcier, 2018, (211)

HOUBEN, R., 'De nietigheid van besluiten van rechtspersonen' in WYCKAERT, M. en DE WULF, H. (eds.) *Het WVV doorgelicht*, 1^e editie, Intersentia, 2021 (607)

RUTTEN, S., 'Commentaar bij art. 180 W.Venn (oud art. 190bis §4 W.Venn) in *Vennootschappen verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, 2005

TILLEMANN, B., 'Commentaar bij art. 178 W.Venn. (oud art. 190bis W.Venn)' in X, *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Wolters Kluwer, 2009

VAN HAUTE, S. en JANSEN, H., 'Nietigheid van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en stemmen' in X, *De NV in de praktijk*, Wolters Kluwer, (417)

Tijdschriften

DE DIER, S., 'Nietigheid van bestuursbesluiten in een vennootschap: naar een gecontroleerde ontplofing', *RW*, (683)

DE DIER, S., 'Pauliaanse vordering en nietigheidsvordering tegen vennootschapsbesluiten met externe werking: aan elkaar gewaagd' *TPR* 2016/4, (1237)

DE WULF, H., 'Schending van de belangenconflictregeling voor bestuurders leidt niet automatisch tot de nietigheid van de bestuursbeslissing', noot onder HvC 9 december 2021, *WP* 2022-19

GEENS, K., DENEFF, M., TAS, R., HELLEMANS, F. en VANANROYE, J., 'Vennootschappen 1992-1998', *TPR* 2000, (99)

GEENS, K., WYCKAERT, M., CLOTTENS, C., PARREIN, F., DE DIER, S., COOLS, S., "De naamloze Vennootschap: Algemene Vergadering", *TPR*, 2012 (73)

CLOTTENS, C., COOLS, S., DE DIER, S., GEENS, K., LE PAIGE, Y., VAN BAELEN, B., VAN EETVELDE, J., WYCKAERT, M., *Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen en verenigingen*, *TPR* 2022/4

MARIËN, J., "Het begin van het einde: van analogie bij nietigheid van bestuursbesluiten tot belanghebbenden bij gerechtelijke ontbinding" (noot onder Kh. Antwerpen 16 september 2011), *TRV* 2013, (175)

PEERAER, F., 'Totstandkoming, geldigheid en interpretatie van contracten en eenzijdige rechtshandelingen: inhoudelijke vernieuwingen, herformuleringen en metonymieën', *TPR*, 2024, (1135)

WAELEKENS, J., 'Termijn nietigverklaring besluit algemene vergadering', *NJW* 2017/9, (365)